



**ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗΣ**

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Θέμα:

“Στάσεις και απόψεις φοιτητών νοσηλευτικής για τη συμβολή του προγράμματος Erasmus στις σπουδές τους”

Των φοιτητριών:

Βιλανάκη Ευαγγελία (yn7395)

Γιαγκιόζη Γεωργία (yn7306)

Μελετάκη Μαρία (yn7278)

Επιβλέπων καθηγητής:

Μιχαήλ Ζωγραφάκης-Σφακιανάκης

Επίκουρος καθηγητής

ΗΡΑΚΛΕΙΟ -ΜΑΪΟΣ 2022

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Η ολοκλήρωση της παρούσης πτυχιακής επιτεύχθηκε με τη συμβολή σημαντικών ανθρώπων, χωρίς την βοήθεια των οποίων το αποτέλεσμα θα ήταν διαφορετικό.

Αρχικά θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε ιδιαίτερα τον επιβλέποντα καθηγητή κ. Μιχαήλ Ζωγραφάκη Σφακιανάκη για την ορθή, επικεντρωμένη στις ανάγκες της εργασίας και πλήρως εποικοδομητική καθοδήγηση του.

Θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε όλους τους εκπαιδευτικούς του τμήματος Νοσηλευτικής του Ελληνικού Μεσογειακού Πανεπιστημίου για την κατανόηση τους σε όλη την διάρκεια των σπουδών μας. Επιπλέον, θα ήταν φρόνιμο να ευχαριστήσουμε τους φοιτητές του τμήματος Νοσηλευτικής για την ανταπόκρισή τους στο ερωτηματολόγιο της έρευνάς μας.

Αναμφίβολα ευχαριστούμε πολύ τις οικογένειες μας και όλους τους δικούς μας ανθρώπους, που μας στήριξαν και κυρίως πίστεψαν σε εμάς. Η πίστη, η στήριξη και η αγάπη τους λειτούργησαν ενθαρρυντικά.

Πίνακας περιεχομένων

ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	4
ABSTRACT.....	6
ΠΡΟΛΟΓΟΣ.....	8
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ.....	9
Βασικές γνώσεις του προγράμματος Erasmus για τους φοιτητές νοσηλευτικής επιστήμης.....	9
1.1 Εισαγωγή στο πρόγραμμα Erasmus.....	9
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ.....	11
Κανονισμός μετακινήσεων για πρακτική άσκησης στη νοσηλευτική ΕΛΜΕΠΑ μέσω Erasmus.....	11
2.1 Τι είναι η πρακτική άσκηση Erasmus.....	11
2.2 Η διαδικασία αίτησης, σύναψης, σύμβασης και υλοποίησης της μετακίνησής.....	13
2.3 Που μπορούν να βρουν θέσεις εργασίας για πρακτική άσκηση στο εξωτερικό;.....	17
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ.....	18
Στατιστικά και εξελίξεις του προγράμματός Erasmus.....	18
3.1 Επιπτώσεις της πανδημίας COVID-19 στο πρόγραμμα Erasmus.....	18
3.2. Ψηφιοποίηση.....	20
3.3. Διαδικτυακή γλωσσική υποστήριξη (OLS).....	21
3.4 Προϋπολογισμός και οικονομικές δεσμεύσεις.[12].....	22
3.4.1 Προϋπολογισμός 2014-2020.....	22
3.4.2 Εκτέλεση Προϋπολογισμού 2020.....	23
3.5 Key Action 1 - Μαθησιακή κινητικότητα των ατόμων.....	26
3.6 Στατιστικά 2019 – ΙΚΥ.....	28
3.6.1 Key Action 1- Διεθνής Κινητικότητα Erasmus.[13].....	29
3.6.2 Key Action 1- Διεθνής Κινητικότητα Erasmus. [13].....	30
3.6.3 Key Action 1-Διεθνής Κινητικότητα Erasmus. [13].....	31
3.7 Ανώτατη Εκπαίδευση Key Action 1. [13].....	32
3.8 Στατιστικά Ανώτατης Εκπαίδευσης Key Action1-2019.[10].....	34
3.9 Erasmus+ 2019 σε αριθμούς. [12].....	35
3.9.1 Εκπαίδευση στο εξωτερικό. [12].....	36
3.9.2 Στρατηγικές Συνεργασίες. [12].....	36
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ.....	37
Μεθοδολογία της έρευνας.....	37
Κύρια και επιμέρους ερευνητικά ερωτήματα.....	38
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ.....	40
Αποτελέσματα.....	40
5.1 Στατιστική ανάλυση.....	40
5.2 Χαρακτηριστικά μη συμμετεχόντων σε Erasmus.....	40
5.3 Αναφορές επιθυμητής συμμετοχής σε Erasmus.....	43
5.4 Χαρακτηριστικά συμμετεχόντων σε Erasmus.....	45
5.5 Αναφορές επιθυμητής συμμετοχής σε Erasmus.....	47
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ.....	54
ΣΥΖΗΤΗΣΗ.....	54
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	56
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	57

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Εισαγωγή

Το πρόγραμμα Erasmus (Σχέδιο δράσης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας) είναι πρόγραμμα ανταλλαγής φοιτητών της Ευρωπαϊκής Ένωσης το οποίο ιδρύθηκε το 1987. Το Erasmus+ είναι το νέο πρόγραμμα που συνδυάζει όλα τα προγράμματα της ΕΕ για την εκπαίδευση, τη νεολαία και τον αθλητισμό, που άρχισε το 2014.

Σκοπός

Σκοπός της παρούσας ερευνητικής εργασίας είναι να διερευνήσει τις στάσεις και απόψεις των φοιτητών νοσηλευτικής που εξετάζουν ή προτίθενται να συμμετάσχουν στο πρόγραμμα Erasmus καθώς και όσων έχουν ήδη παρακολουθήσει το πρόγραμμα.

Υλικό και μέθοδος

Η μέθοδος συλλογής πληροφοριών έγινε μέσω ερωτηματολογίου. Οι ερωτήσεις είναι κλειστού τύπου, με προδιατυπωμένες απαντήσεις, άλλες είναι με κλίμακα Likert που επιτρέπει στους ερωτηθέντες να επιλέξουν από ένα γραμμικό σύνολο απαντήσεων που αυξάνουν ή μειώνουν την ένταση ή τη δύναμη. Το δείγμα της έρευνας αποτελείται από 222 άτομα εκ των οποίων τα 144 δεν έχουν λάβει μέρος αλλά επιθυμούν να συμμετέχουν στο πρόγραμμα, 41 άτομα που έχουν λάβει μέρος και 37 άτομα που δεν έχουν λάβει μέρος αλλά και ούτε επιθυμούν να συμμετέχουν. Πρόκειται για μια συγχρονική ποσοτική έρευνα. Κατά την ποσοτική έρευνα διερευνώνται τα φαινόμενα με αριθμητικά δεδομένα και στατιστικές μεθόδους. Η έρευνα απευθύνεται σε φοιτητές νοσηλευτικής όλων των ετών στο ΕΛΜΕΠΑ.

Συμπεράσματα

Εν κατακλείδι, είναι ήδη ευρέως γνωστό και αποδεκτό ότι το πρόγραμμα Erasmus έχει βοηθήσει εκατοντάδες φοιτητές να κατανοήσουν νέες κουλτούρες, εθνικότητες και πολιτισμούς.

Αποτελέσματα έρευνας

Λαμβάνοντας υπόψη τα αποτελέσματα της έρευνας που διεξάχθηκε, παρατηρείται στην συσχέτιση φύλου με ακαδημαϊκού περιβάλλοντος όπου οι γυναίκες σε σημαντικά υψηλότερη συχνότητα καταδεικνύουν το ακαδημαϊκό περιβάλλον. Στην συσχέτιση που παρουσιάζεται στην σειρά, υποδεικνύεται σε σημαντικά υψηλότερη συχνότητα από τους φοιτητές των αρχικών ετών έναντι των επι πτυχίω ή αυτών που είναι στη ένταξη των ΕΛΜΕΠΑ. Εν συνεχεία, από την επόμενη στατιστική σχέση φαίνεται ότι η Πορτογαλία προτιμάται σε σημαντικά υψηλότερη συχνότητα από τους μεγαλύτερους/ες σε ηλικία φοιτητές έναντι των μικρότερων. Ως τελευταία συσχέτιση το κριτήριο φιλικές σχέσεις επιλέγεται σε σημαντικά χαμηλότερη σειρά προτεραιότητας από περισσότερους φοιτητές/τριες που βρίσκονται έως το 3ο έτος έναντι εκείνων στην ένταξη ΕΛΜΕΠΑ.

ABSTRACT

Introduction

The subject of this assignment is about the attitudes and views of nursing students about the contribution of the Erasmus program to their studies.

Purpose

The purpose of this research is to investigate the of nursing students who are considering, or intending to participate in the Erasmus program as well as those who have already attended the program at Hellenic Mediterranean University of Crete. Generally, the aim of the research is to gather information about the student's experiences and their behaviours related to the program. The research is addressed to three groups of people, to those who have already participated in the program, to the non-participants, who would like to enter in the program and to those who don't want to enter to the program at all.

Material and method

The method of data collection was conducted through a questionnaire, of about fifteen questions in it's each part. This research was extremely important for the researchers, as well as for the students, because it helped them gain more information about the Erasmus program, the operation of this program in Greece, and the positive or the negative side.

Conclusion

It's already widely known and accepted that the Erasmus program is a program that has helped million of students to learn new cultures, nationalities and civilisations.

Results

Considering the results of the conducted research, it is observed that at the category of gender, compared to the academic environment, the women demonstrate, in a significantly higher frequency, the academic environment. In the correlation that is next in the row, it is indicated in a significantly higher frequency from the students of the initial years compared to the ones who have already graduated, or the ones who are studying at the year of ELMÉPA. Then, from the next statistical correlation, it appears that Portugal is preferred at a significantly higher frequency by the older students than the younger ones. As a last correlation, the criterion of friendly relations is selected in a significantly lower order of priority, by the students who are up to the 3rd year, compared to those in the ELMÉPA membership.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Το Erasmus+ επιτρέπει σε φοιτητές (προπτυχιακούς, μεταπτυχιακούς, διδακτορικούς) που σπουδάζουν σε ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης να μετακινηθούν σε ιδρύματα του εξωτερικού για να σπουδάσουν και να λάβουν πλήρη αναγνώριση εντός της διάρκειας των σπουδών τους και η περίοδος κινητικότητας είναι από 2-12 μήνες. Οι μαθητές πρέπει να παρακολουθήσουν τουλάχιστον το δεύτερο έτος της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Είναι επίσης δυνατό να πραγματοποιήσουν πρακτική άσκηση σε οργανισμό υποδοχής στο εξωτερικό και να αναγνωριστούν πλήρως οι ώρες εργασίας τους το διάστημα 2- 12 μηνών κινητού χρόνου. Οι μαθητές μπορούν να επωφεληθούν από αυτή την ευκαιρία από το πρώτο έτος σπουδών τους.[9]

Το θέμα της παρούσας πτυχιακής εργασίας αφορά στάσεις και απόψεις φοιτητών νοσηλευτικής για τη συμβολή του προγράμματος Erasmus στις σπουδές τους. Σκοπός της παρούσας ερευνητικής εργασίας είναι να διερευνήσει τις στάσεις και απόψεις των φοιτητών νοσηλευτικής που εξετάζουν ή προτίθενται να συμμετάσχουν στο πρόγραμμα Erasmus καθώς και όσων έχουν ήδη παρακολουθήσει το πρόγραμμα στο πανεπιστήμιό του ΕΛΜΕΠΑ. Σε ένα γενικότερο πλαίσιο στόχος της έρευνας είναι η συλλογή πληροφοριών σχετικά με τις φοιτητικές εμπειρίες και τις συμπεριφορές τους που σχετίζονται με το πρόγραμμα. [1] Η έρευνα απευθύνεται σε τρεις ομάδες ατόμων, στους ήδη συμμετέχοντες στο πρόγραμμα, στους μη συμμετέχοντες που επιθυμούν να λάβουν μέρος ή και σε αυτούς που δεν επιθυμούν.

Η μέθοδος συλλογής δεδομένων έγινε μέσω ερωτηματολογίου, κάθε μέρος του οποίου αποτελείται από περίπου δεκαπέντε ερωτήσεις. Η έρευνα αυτή ήταν υπερβολικά σημαντική τόσο για τους ερευνητές όσο και για τους φοιτητές καθώς τους βοήθησε να ανακτήσουν περισσότερες πληροφορίες για το πρόγραμμα Erasmus, την λειτουργία του προγράμματος αυτού στην Ελλάδα και την θετική ή την αρνητική πλευρά του. [2]

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

Βασικές γνώσεις του προγράμματος Erasmus για τους φοιτητές νοσηλευτικής επιστήμης.

1.1 Εισαγωγή στο πρόγραμμα Erasmus

Το Erasmus είναι ένα σημαντικό εκπαιδευτικό πρόγραμμα, μέσω της διεθνούς συνεργασίας πανεπιστημίων, βελτιώνοντας την ποιότητα του εκπαιδευτικού συστήματος και κυρίως προάγοντας τη δημιουργικότητα, βοηθώντας τους φοιτητές τριτοβάθμιας εκπαίδευσης να επικοινωνήσουν, ώστε να αποκτήσουν τις απαραίτητες δεξιότητες για να γίνουν παγκόσμιοι πολίτες. (Lesjaketal., 2015).

Το σχέδιο είναι αφιερωμένο στον διάσημο Ολλανδό ανθρωπιστή Desiderius Erasmus (Erasmus of Rotterdam) (1465-1536). Είναι γνωστός ως ο πρώτος Ευρωπαίος που αντιστάθηκε στα δόγματα και στα βασικά στοιχεία του ευρωπαϊκού πολιτισμού.

Ο κύριος στόχος του προγράμματος είναι να βελτιώσει τις επαγγελματικές, ακαδημαϊκές, γλωσσικές και διαπολιτισμικές δεξιότητες επικοινωνίας των μαθητών, να ενισχύσει την αυτοπεποίθηση και την επίγνωση τους και να τους βοηθήσει να κατανοήσουν καλύτερα τις ιδέες των Ευρωπαίων πολιτών. Το σχέδιο θα πρέπει επίσης να επιτρέπει στους μαθητές να βρουν καλύτερες ευκαιρίες εργασίας και να επηρεάσουν θετικά τις επαγγελματικές τους απόψεις (Iriundo, 2020). Το μεγαλύτερο μέρος της προηγούμενης έρευνας του Erasmus επικεντρώθηκε στους στόχους χωρίς αποκλεισμούς του προγράμματος, στις πολιτιστικές ικανότητες, στους παράγοντες που επηρεάζουν τη συμμετοχή, στη συνεισφορά στους φοιτητές και σε ζητήματα. Αυτά έγιναν αμέσως μετά τις σπουδές στο εξωτερικό (Bagnascoetal., 2020 Cunningham, 2017 Dokovaetal., 2018 Siles Gonzalezetal., 2016).

Οι χώρες υποστηρίζουν διεθνή προγράμματα ανταλλαγών για να επιτρέψουν στους φοιτητές νοσηλευτικής να γνωρίσουν άλλους πολιτισμούς και συστήματα

υγείας, να ικανοποιήσουν τις ανάγκες περίθαλψης ασθενών και να εκπαιδεύσουν ηγέτες που μπορούν να βελτιώσουν τη φροντίδα (Keynes, 2017). Σύμφωνα με την πρακτική του σχεδίου Erasmus, υπάρχουν διαφορετικές εφαρμογές μεταξύ των χωρών. Στην Τουρκία, η βασική νοσηλευτική εκπαίδευση είναι ένα τετραετές προπτυχιακό πρόγραμμα. Το πρόγραμμα ανταλλαγής Erasmus καλύπτει συνήθως φοιτητές νοσηλευτικής στο δεύτερο, τρίτο ή τέταρτο έτος. Με το Erasmus οι φοιτητές μπορούν να σπουδάσουν στο εξωτερικό για 3 έως 12 μήνες. Η κατάσταση αυτή θα αλλάξει ανάλογα με τη συμφωνία που θα επιτευχθεί μεταξύ των πανεπιστημίων και το περιεχόμενο του μαθήματος.[2]

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

Κανονισμός μετακινήσεων για πρακτική άσκηση στη νοσηλευτική ΕΛΜΕΠΑ μέσω Erasmus.

2.1 Τι είναι η πρακτική άσκηση Erasmus.

Είναι η δυνατότητα που δίνεται στους φοιτητές μέσω του προγράμματος Erasmus+, να εκπονήσουν την πρακτική τους άσκηση στο εξωτερικό, λαμβάνοντας ταυτόχρονα μια μηνιαία υποτροφία. Οι υποτροφίες χορηγούνται από το ΕΛΜΕΠΑ μέσω χρηματοδότησης του ΙΚΥ, για περίοδο πρακτικής άσκησης στο εξωτερικό η οποία μπορεί να κυμαίνεται μεταξύ δύο (2) και δώδεκα (12) μηνών. Ακόμη, μέσω του ίδιου προγράμματος, αν έχουν ήδη κάνει την πρακτική τους άσκηση στην Ελλάδα, έχουν πλέον τη δυνατότητα να κάνουν και 2η πρακτική άσκηση στο εξωτερικό.

ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ [13]

Σκοπός του προγράμματος είναι η απόκτηση εργασιακής εμπειρίας στο εξωτερικό:

- Σε εταιρεία ή
- Σε εκπαιδευτικό ίδρυμα ή
- Σε οποιοδήποτε άλλο φορέα που δραστηριοποιείται σε συναφές αντικείμενο.
- Η γνωριμία των εργασιακών συνθηκών και προσεγγίσεων άλλων χωρών.
- Η απόκτηση επαγγελματικών επαφών με φορείς του εξωτερικού.
- Η εξάσκηση ξένων γλωσσών.

Μπορούν να συμμετέχουν εφόσον:

1.1 Είναι προπτυχιακοί, μεταπτυχιακοί ή διδακτορικοί φοιτητές/ριες και σπουδάζουν στο ΕΛΜΠΑ, ΚΑΙ

1.2 Εφόσον έχουν επικοινωνήσει με τη γραμματεία τους και τον ακαδημαϊκό υπεύθυνο του τμήματος τους και τους έχουν επιβεβαιώσει, ότι έχουν τις προϋποθέσεις έναρξης πρακτικής άσκησης όπως αυτές ορίζονται από το πρόγραμμα σπουδών του τμήματός τους, και ότι η πρακτική θεωρείται συναφής με το αντικείμενο σπουδών.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΜΗΝΙΑΙΑΣ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗΣ ΑΝΑ ΧΩΡΑ ΓΙΑ ΠΡΑΚΤΙΚΗ ERASMUS+ [13]

- 1 Χώρες με υψηλό κόστος διαβίωσης:** Δανία, Φιλανδία, Ισλανδία, Ιρλανδία, Λουξεμβούργο, Σουηδία, Ηνωμένο Βασίλειο, Λιχτενστάιν, Νορβηγία:
620ευρώ/μήνα
- 2 Χώρες με μεσαίο κόστος διαβίωσης:** Αυστρία, Βέλγιο, Γερμανία, Γαλλία, Ιταλία, Ελλάδα, Ισπανία, Κύπρος, Ολλανδία, Μάλτα, Πορτογαλία, Σλοβενία:
570ευρώ/μήνα
- 3 Χώρες με χαμηλό κόστος διαβίωσης:** Βουλγαρία, Κροατία, Τσεχία, Εσθονία, Λετονία, Λιθουανία, Ουγγαρία, Πολωνία, Ρουμανία, Σλοβακία, ΠΓΔΜ, Τουρκία: **520 ευρώ/μήνα**

Για πρακτική μέσω Erasmus+ οι φοιτητές/τριες μπορούν να μετακινηθούν από 2 έως 12 μήνες. Η μετακίνηση μπορεί να γίνει σε όλους τους κύκλους σπουδών, δηλαδή είτε προπτυχιακό, μεταπτυχιακό ή διδακτορικό και διαρκεί μέγιστο 12 μήνες, ανεξάρτητα αν πρόκειται για σπουδές ή πρακτική ή συνδυασμό τους.

Συνεπώς, μπορούν να κάνουν όποιο συνδυασμό θέλουν από 2 έως 12 μήνες, αλλά το σύνολο μετακίνησης για κάθε φοιτητή δεν πρέπει να ξεπερνά τους 12 μήνες. Το ίδιο ισχύει και για τους zero grant φοιτητές (αφορά τις περιπτώσεις στις οποίες οι φοιτητές είναι διατεθειμένοι να μετακινηθούν ακόμη και αν δεν υπάρχουν διαθέσιμα κονδύλια).

Σε κάθε περίπτωση, οι μετακινήσεις που δικαιούνται είναι οι εξής:

- 12 μήνες σαν προπτυχιακοί φοιτητές ΚΑΙ
- 12 μήνες σαν μεταπτυχιακοί φοιτητές ΚΑΙ
- 12 μήνες σαν διδακτορικοί φοιτητές

Όσοι σπουδαστές πρόκειται να μετακινηθούν θα πρέπει να έχουν καταθέσει όλα τα δικαιολογητικά τουλάχιστον 1 μήνα πριν τη μετακίνηση, διαφορετικά θα είναι αδύνατη η καταβολή της υποτροφίας και η μετακίνηση δε θα πραγματοποιείται.

2.2 Η διαδικασία αίτησης, σύναψης, σύμβασης και υλοποίησης της μετακίνησής.

ΠΡΑΚΤΙΚΗ ERASMUS+ / ΦΑΣΗ Α [13]

Όλα τα δικαιολογητικά θα πρέπει να κατατεθούν στο Γραφείο Διεθνών Σχέσεων του ΕΛΜΕΠΑ, τουλάχιστον 1 μήνα πριν τη μετακίνηση σε σφραγισμένο φάκελο. Σε περίπτωση καθυστέρησης, υπάρχει η πιθανότητα ακύρωσης.

1. ΕΥΡΕΣΗ ΘΕΣΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: Βρίσκετε μόνοι σας τη θέση εργασίας για την οποία ενδιαφέρεστε. Η θέση εργασίας μπορεί να είναι είτε σε πανεπιστήμιο (χωρίς να απαιτείται η ύπαρξη συμφωνίας όπως στις σπουδές) ή σε ιδιωτικό φορέα. Η πρακτική άσκηση πρέπει να ολοκληρώνεται έως 30 Σεπτέμβρη. Συνεπώς, αν για παράδειγμα θέλετε να κάνετε 6 μήνες πρακτική και θέλετε να ξεκινήσετε τον Ιούνιο, τότε έχετε δικαίωμα για 4 μήνες πρακτική άσκηση. Ύστερα θα πρέπει να κάνετε αίτηση εκ νέου για 2η πρακτική άσκηση, την οποία όμως έχουν δικαίωμα να εκπονήσουν όσοι έχουν ολοκληρώσει μαθήματα, 1η πρακτική και πτυχιακή εργασία.

2. ΑΠΟΔΟΧΗ ΑΠΟ ΤΟ ΦΟΡΕΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: Αφού σας αποδεχτεί ο φορέας για πρακτική άσκηση, του ζητάτε να σας στείλει ένα γράμμα αποδοχής.

3. ΑΙΤΗΣΗ ΣΤΟ ΕΛΜΕΠΑ:

- ➔ Μπαίνετε στην ιστοσελίδα <https://eforms.hmu.gr> και:
- ➔ Συμπληρώνετε την on-line αίτηση (δεξιά της οθόνης)
- Ανεβάζετε τη «Βεβαίωση για πρακτική άσκηση» (Την παίρνετε από τη γραμματεία)
- Ανεβάζετε την αναλυτική σας βαθμολογία
- Ανεβάζετε πιστοποιητικό/ά ξένης γλώσσας
- Ανεβάζετε βιογραφικό σημείωμα (Αν δεν έχετε, μπορείτε να φτιάξετε

στο(<https://europass.cedefop.europa.eu/editors/en/cv/compose>)

- Ανεβάζετε το γράμμα αποδοχής που έχετε λάβει από το φορέα
- Πατάτε το κουμπί «Προώθηση». Μετά την προώθηση δε γίνονται αλλαγές στην αίτηση.

4.ΕΓΚΡΙΣΗ/ΑΠΟΡΡΙΨΗ ΑΙΤΗΣΗΣ ΑΠΟ ΤΟ ΕΛ.ΜΕ.ΠΑ + OLS TEST: Αφού λάβετε έγκριση της αίτησης στο email σας, στέλνετε email στο vega@hmu.gr, ώστε να σας ενημερώσουν **αν υπάρχουν διαθέσιμες υποτροφίες**, και στη συνέχεια, να σας σταλεί το OLS TEST (TEST που θα λάβετε από την Ευρωπαϊκή ένωση – δεν επηρεάζει την έγκριση της μετακίνησής σας – ΠΡΟΣΟΧΗ ΜΗ ΧΑΣΕΤΕ ΤΟΥΣ ΚΩΔΙΚΟΥΣ για το OLS γιατί θα πρέπει να το ξανακάνετε κατά την επιστροφή σας στην Ελλάδα).

5.LEARNING AGREEMENT: Συμπληρώνετε ηλεκτρονικά το “Learning Agreement for Traineeship”. Το υπογράφετε εσείς, ο ακαδημαϊκός υπεύθυνος του τμήματός σας, και το στέλνετε στο πανεπιστήμιο υποδοχής/εταιρία να το υπογράψουν και εκείνοι. Οδηγίες για τη συμπλήρωσή του βρίσκετε εδώ.

6.ΣΥΜΒΑΣΗ ΙΚΥ: Συμπληρώνετε ηλεκτρονικά την 1^η και 2^η σελίδα από τη «Σύμβαση του ΙΚΥ». Την εκτυπώνετε 2 φορές και το υπογράφετε χειρόγραφα.

7.ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΑΡΤΑ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ: Την παίρνετε δωρεάν από τον ασφαλιστικό σας φορέα (ΙΚΑ, ΟΑΕΕ,κτλ). Αν δεν ασφαλίσετε, θα πρέπει να κάνετε ιδιωτική ασφάλεια υγείας σε ασφαλιστική εταιρία της επιλογής σας.

8.ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ: Εκτυπώνετε το «ΑΡΘΡΟ 5 – ΑΣΦΑΛΙΣΗ» που βρίσκεται στη «Σύμβαση του ΙΚΥ», απευθύνεστε σε ασφαλιστική εταιρία της προτίμησής σας και ζητάτε να σας ασφαλίσουν για όσα αναφέρονται στο «ΑΡΘΡΟ 5 – ΑΣΦΑΛΙΣΗ». Ουσιαστικά το έντυπο που θα προσκομίσετε χρειάζεται να φαίνεται ότι είστε ασφαλισμένοι για **Προσωπικό Ατύχημα και Αστική Ευθύνη έναντι Τρίτων**, για όλο το διάστημα που θα είστε στο εξωτερικό.

9.ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ: Φωτοτυπία 1^{ης} σελίδας βιβλιαρίου τράπεζας (κατά

προτίμηση Εθνική). Θα πρέπει να είστε ο κύριος δικαιούχος και τα στοιχεία IBAN και SWIFT να φαίνονται καθαρά.

10.ΚΑΤΑΘΕΣΗ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΩΝ: Εκτυπώνετε **ΟΛΑ** τα παραπάνω και τα καταθέτετε στο Γραφείο Διεθνών Σχέσεων του ΕΛΜΕΠΑ (τηλ 2810 379132). **Μεμονωμένα δικαιολογητικά, δεν θα γίνονται δεκτά.**

11.ΒΙΒΛΙΟ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ: Πριν την αναχώρηση θα πρέπει να έχετε “κατεβάσει” το βιβλίο πρακτικής (το βρίσκετε στην ιστοσελίδα) και να έχετε συμβουλευτεί τον ακαδημαϊκό σας υπεύθυνο σχετικά με τη συμπλήρωσή του, καθώς βάσει αυτού θα γίνει η αναγνώριση της πρακτικής σας όταν επιστρέψετε.

12.VISA: Προσοχή! Φοιτητές χωρίς ελληνική υπηκοότητα, θα πρέπει να συμβουλευτείτε την πρεσβεία της χώρας σας σχετικά με την αναγκαιότητα για έκδοση VISA.

ΠΡΑΚΤΙΚΗ ERASMUS+ / ΦΑΣΗ Β

13.ΑΦΙΞΗ/ΑΝΑΧΩΡΗΣΗ: Όταν φτάσετε στο ξένο πανεπιστήμιο/εταιρία, ζητήσετε να σας υπογράψουν το «Έντυπο Άφιξης/Αναχώρησης». Αμέσως, θα πρέπει να το στείλετε στο vega@hmu.gr , ώστε να ξεκινήσει η διαδικασία πληρωμής σας.

14. 80% ΤΗΣ ΥΠΟΤΡΟΦΙΑΣ: Σε 40 ημέρες περίπου θα λάβετε το 80% της υποτροφίας.

15. ΑΦΙΞΗ/ΑΝΑΧΩΡΗΣΗ: Πριν φύγετε από το ξένο πανεπιστήμιο/εταιρία, θα ζητήσετε να σας υπογράψουν ξανά το «Έντυπο Άφιξης/Αναχώρησης». Επίσης, ζητάτε από το γραφείο Erasmus του ξένου Πανεπιστημίου ή από τον υπεύθυνο της εταιρίας που εκπονείτε την πρακτική άσκηση, να συμπληρώσει τα πεδία στην ενότητα “After the mobility του Learning Agreement, να το υπογράψει και να το στείλει ο ίδιος στο vega@hmu.gr

ΠΡΑΚΤΙΚΗ ERASMUS+/ ΦΑΣΗ Γ:

Όλα τα δικαιολογητικά θα πρέπει να κατατεθούν στο Γραφείο Διεθνών Σχέσεων του

ΕΛΜΕΠΑ, εντός 1 μήνα από την ημερομηνία αναχώρησης που αναγράφεται στο έντυπο “Έντυπο Αφίξης/Αναχώρησης. Σε περίπτωση καθυστέρησης, υπάρχει η πιθανότητα ακύρωσης.

16.EU–SURVEY: Συμπληρώνετε το ερωτηματολόγιο που θα λάβετε στο email σας από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

17.OLS TEST/2:Θα ξαναλάβετε αίτημα για να κάνετε το 2^οOLS.

18.ΒΕΒΑΙΩΣΗ ΠΑΡΑΛΑΒΗΣ ΥΠΟΤΡΟΦΙΑΣ:Υπογράφετε το έντυπο.

19.ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ:Κάνετε αίτηση στη γραμματεία του τμήματός σας.

20.ΚΑΤΑΘΕΣΗ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΩΝ:Καταθέτετε τα δικαιολογητικά 15, 17, 18, 19 στο Γραφείο Διεθνών Σχέσεων του ΕΛΜΕΠΑ.

21. 20% ΤΗΣ ΥΠΟΤΡΟΦΙΑΣ: Σε 40 ημέρες περίπου θα λάβετε το 20% της υποτροφίας.

iro.hmu.gr

vega@hmu.gr

FB: International

+30 2810 379132

Relations Office – HMU

Σημείωση: Για τους φοιτητές που απαιτείται η έκδοση θεώρησης εισόδου (**visa**) για τη μετακίνησή τους σε χώρες της Ε.Ε. τονίζεται πως θα πρέπει με αποκλειστικά δική τους ευθύνη να έχουν ολοκληρώσει πριν την αναχώρησή τους τη σχετική διαδικασία. Σε περίπτωση που χρειάζονται βεβαίωση για την αιτιολόγηση της μετακίνησης από το ΕΛΜΕΠΑ θα πρέπει να το ζητήσουν με email στο ogareth@hmu.gr.

Διαδικασία Συμπλήρωσης του Βιβλίου Πρακτικής Άσκησης.

Ενημερώνουμε ότι πλέον οι φοιτητές που υλοποιούν την πρακτική τους άσκηση στο εξωτερικό μέσω του προγράμματος Erasmus+ θα πρέπει στα έγγραφα που παραδίδουν κατά την επιστροφή τους να έχουν συμπληρωμένο και το βιβλίο της πρακτικής τους άσκησης – που παραδίδουν στο Τμήμα τους – στα αγγλικά.

Για το λόγο αυτό και δεν θα παραλαμβάνουν πλέον το βιβλίο πρακτικής άσκησης σε

έντυπη μορφή από το Τμήμα τους. Μπορούν να το κατεβάσουν σε ηλεκτρονική μορφή και να το συμπληρώνουν ανάλογα με το Τμήμα φοίτησής τους από τους εξής συνδέσμους:

- Βιβλίο Πρακτικής Άσκησης για το τμήμα Νοσηλευτικής.

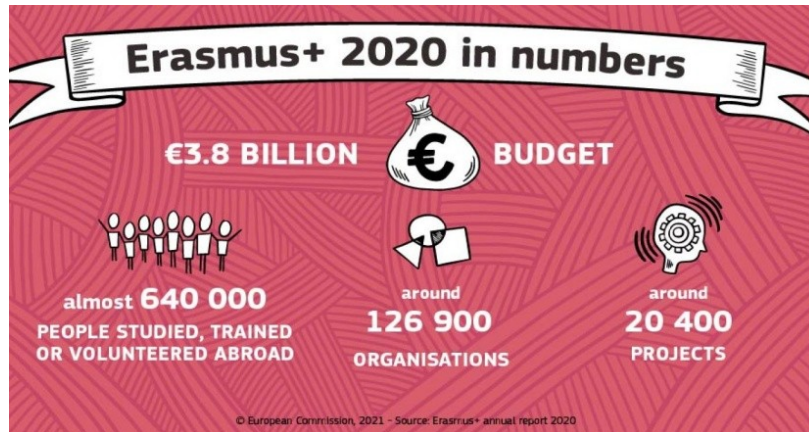
2.3 Που μπορούν να βρουν θέσεις εργασίας για πρακτική άσκηση στο εξωτερικό;

Αντίθετα με τις σπουδές Erasmus+, όπου υπάρχουν συγκεκριμένοι φορείς υποδοχής (εκπαιδευτικά ιδρύματα) με τους οποίους συνεργάζεται το ΕΛΜΕΠΑ, στην πρακτική άσκηση δεν ισχύει αυτό. Στην πρακτική άσκηση, μπορούν να αναζητήσουν οι ίδιοι μιας θέση πρακτικής άσκησης που τους ενδιαφέρει είτε αυτή είναι σε εκπαιδευτικό ίδρυμα ή ακόμη και σε εταιρεία.[6] Σε αυτή την περίπτωση, η θέση πρακτικής που θα βρουν, θα πρέπει να βρίσκεται σε μία από τις χώρες που συμμετέχουν στο πρόγραμμα (βλ. παραπάνω). Το αντικείμενο εργασίας να είναι συναφές με τις σπουδές τους και να αναγνωρίζεται στο πτυχίο και τέλος να τους αποδεχτεί ο συγκεκριμένος φορέας υποδοχής (εργοδότης) για τη συγκεκριμένη χρονική περίοδο που θέλουν να κάνουν πρακτική άσκηση, συνεπώς θα πρέπει να προσκομίσουν το “Γράμμα Αποδοχής από το Φορέα“. [11]

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

Στατιστικά και εξελίξεις του προγράμματος Erasmus

3.1 Επιπτώσεις της πανδημίας COVID-19 στο πρόγραμμα Erasmus



Το 2020, στο δύσκολο πλαίσιο του COVID-19, το πρόγραμμα απέδειξε ανθεκτικότητα και ικανότητα προσαρμογής σε μοναδικές και πρωτόγνωρες περιστάσεις. Ο αριθμός των έργων που υποβλήθηκαν παρουσίασε πολύ μικρή μείωση, η οποία σήμαινε ότι το ενδιαφέρον των οργανισμών παρέμεινε άθικτο. [10]

Ωστόσο, η ατομική κινητικότητα επηρεάστηκε σοβαρά, και έτσι ένα πλήρες φάσμα των μέτρων ευελιξίας και υποστήριξης. Αναδιαμορφώθηκαν οι προτεραιότητες με στόχο την προστασία των δικαιούχων και συμμετεχόντων, καθώς και των κρατών μελών και τρίτων χωρών, οι οποίες έπρεπε να δώσουν άμεση απάντηση στην κρίση. Ήταν επίσης μια ευκαιρία για την ανάπτυξη νέων και καινοτόμων πολιτικών στην εκπαίδευση, στην κατάρτιση, στην νεολαία και στον αθλητισμό.[1] Δεδομένου ότι οι περισσότερες κινητοποιήσεις Erasmus+ δεν διαχειρίζονται άμεσα από την Επιτροπή, παρέχοντας στους Εθνικούς Φορείς σαφείς οδηγίες στην αντιμετώπιση αυτής της άνευ προηγουμένου κατάστασης. Πραγματοποιήθηκαν ενέργειες προς ενίσχυση της καθοδήγησης με σκοπό την διασφάλιση αποτελεσματικής επικοινωνίας των συμμετεχόντων.[3] Βασικές

πληροφορίες καθώς και παροχή βοήθειας στους πληγέντες από τον COVID-19, πάρθηκαν από τις εξής οργανώσεις και συμμετέχοντες:

- Η δημιουργία διαδικτυακώνFAQs12 (Frequently Asked Questions at the last 12 months) για την ενημέρωση όλων των συμμετεχόντων για το πώς η πανδημία επηρεάζει τις δραστηριότητες, ποιες είναι οι αλλαγές που λαμβάνουν χώρα και ποια μέτρα υποστήριξης είναι στη διάθεσή τους.
- Η δημιουργία ερευνών (13) συλλογής συμμετεχόντων κινητικότητας και απόψεις των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης για το πώς η πανδημία COVID-19 επηρέασε τα έργα και τις δραστηριότητές τους στα αρχικά στάδια της κρίσης.
- Η προώθηση διαδικτυακών πλατφορμών και η κυκλοφορία νέων καμπανιών.
- Η κοινότητα του eTwinning (Κοινότητα Σχολείων της Ευρώπης), η οποία συγχρηματοδοτείται από το Erasmus+, ξεκίνησε αμέσως εξερευνώντας την δυνατότητα χρήσης της ποικιλίας των εργαλείων της πλατφόρμας, για παράδειγμα, είχε ως αποτέλεσμα την δημοσίευση άρθρων και ιστοριών στο κοινό. Η έρευνα έδειξε ότι οι εκπαιδευτικοί που ασχολήθηκαν με το eTwinning ήταν καλύτερα προετοιμασμένοι για μετάβαση σε διδασκαλία διαδικτυακά.
- Το School Education Gateway (διαδικτυακή πλατφόρμα για εκπαιδευτικούς) βοήθησε τα σχολεία όταν αναγκάστηκαν να κλείσουν παρέχοντας πρόσθετους πόρους σχετικά με το διαδίκτυο και την διδασκαλία από απόσταση.
- Οι διεθνείς δράσεις που συμπεριλαμβάνουν χώρες οι οποίες συνεργάζονται μεταξύ τους, ήταν πιο επηρεασμένες από την πανδημία σε σχέση με εκείνες που συμβαίνουν εντός Ευρώπης. Αυτό μπορεί να εξηγηθεί από το κλείσιμο των συνόρων, την διακοπή των αεροπορικών δρομολογίων, τα προξενεία που περιορίζουν τις δραστηριότητές τους και τις δυσκολίες απόκτησης βίζας.
- Εφαρμόστηκαν ευέλικτες ρυθμίσεις για τους συμμετέχοντες καθώς και για τα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, επιτρέποντας στους φοιτητές να διατηρήσουν τις Υποτροφίες Erasmus+ ενώ ολοκληρώνουν το μάθημά τους εξ αποστάσεως και ταυτόχρονα καλύπτονται τα έξοδα για την διαμονή τους στις χώρες προορισμού, όπως το ενοίκιο. Το πρόγραμμα Erasmus+ δημοσίευσε δύο νέες προσκλήσεις

υποβολής προτάσεων τον Αύγουστο 2020, παρέχοντας έτσι 100 εκατομμύρια ευρώ ανά πρόσκληση προκειμένου να υπάρξει ανταπόκριση στις εκπαιδευτικές προκλήσεις που έφερε ο COVID-19. [11]

Η πρώτη πρόσκληση για την ετοιμότητα ψηφιακής εκπαίδευσης σχεδιάστηκε για να υποστηρίξει σχέδια σχολικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης, κατάρτισης και τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Στοχεύει στην ενίσχυση της διαδικτυακής, εξ αποστάσεως και μικτής μάθησης, υποστήριξης δασκάλων και εκπαιδευτών και διασφαλίζουν ευκαιρίες για την συμμετοχή στην ψηφιακή μάθηση σύμφωνα με τον στρατηγικό στόχο της διαμόρφωσης για της Ευρώπης το ψηφιακό μέλλον. Παρακολουθώντας το “Μία Ευρώπη έτοιμη για την ψηφιακή εποχή” και το Σχέδιο Δράσης για την Ψηφιακή Εκπαίδευση ανακτώνται περισσότερες πληροφορίες.

Η δεύτερη πρόσκληση συνεργασιών για δημιουργικότητα υλοποιήθηκε για να υποστηρίξει έργα στους τομείς της νεολαίας, της σχολικής εκπαίδευσης και της εκπαίδευσης ενηλίκων που προώθησε συνεργασίες που βασίζονται στη δημιουργικότητα.[6]

3.2. Ψηφιοποίηση

Εργασίες για την ψηφιοποίηση και την απλούστευση του Erasmus+, διοικητικές διαδικασίες, ιδίως όσον αφορά την τριτοβάθμια εκπαίδευση, συνεχίστηκε καθ' όλη τη διάρκεια του 2020. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα πάνω από 98.000 λήψεις της εφαρμογής Erasmus+ για κινητά. Από την κυκλοφορία του το 2018, η Ψηφιακή Ευκαιρία για το πρόγραμμα πρακτικής άσκησης έχει ήδη υποστηρίξει συνολικά 19.600 σπουδαστές ανώτατης εκπαίδευσης και πρόσφατους πτυχιούχους, ενισχύοντας τις ψηφιακές τους δεξιότητες.[12] Το 2020, η Επιτροπή συνέχισε την εφαρμογή του πρώτου σχεδίου δράσης για την Ψηφιακή Εκπαίδευση (2018-2020). Το Σχέδιο περιγράφει το κλειδί πολιτικής στο πλαίσιο της ψηφιακής εκπαίδευσης και παρουσιάζει 11 δράσεις που πρέπει να έχουν αντιμετωπιστεί έως το 2020.[10] Ενοποιεί διάφορες συνεχιζόμενες πρωτοβουλίες που σχετίζονται με την ψηφιοποίηση των εκπαιδευτικών συστημάτων σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση και εγκαινιάζει μια σειρά από νέες δράσεις. [4]

Μία από τις κύριες πρωτοβουλίες είναι η 26 | Ετήσια Έκθεση Erasmus+ 2020 Εργαλείο αυτο-στοχασμού SELFIE, το οποίο αναπτύχθηκε περαιτέρω στην ΕΕ και Δυτικά Βαλκάνια και έφτασε σε περισσότερους από 830.000 χρήστες μέχρι τον Δεκέμβριο του 2020. Η ανάπτυξη του νέου εκπαιδευτικού εργαλείου SELFIE for Work-Based εξελίχθηκε και πραγματοποιήθηκε πιλοτικά σε εννέα χώρες μεταξύ Σεπτεμβρίου και Δεκεμβρίου 2020, με τη συμμετοχή 127 σχολείων ΕΕΚ και 280 εταιρειών.[12] Μια άλλη σημαντική δράση είναι η Ψηφιακή Εκπαίδευση Hackathon, που πραγματοποιήθηκε στις 12 και 13 Νοεμβρίου 2020 σε περισσότερες από 50 τοποθεσίες σε 33 χώρες παγκοσμίως, με περισσότερες από 2.000 συμμετέχοντες από φορείς της εκπαίδευσης (σχολεία, τριτοβάθμια εκπαίδευση ιδρύματα, ερευνητικά κέντρα, εργαστήρια καινοτομίας, ιδιωτικός τομέας).[8]

3.3. Διαδικτυακή γλωσσική υποστήριξη (OLS)

Οι γλωσσικές δεξιότητες βρίσκονται στο επίκεντρο του φιλόδοξου οράματος για τη δημιουργία Ευρωπαϊκού Χώρου Εκπαίδευσης: «Μια Ευρώπη που μαθαίνει, μελετά και κάνει την έρευνα να μην παρεμποδίζεται από σύνορα. Μια ήπειρος όπου περνάμε χρόνο σε άλλο κράτος μέλος – για σπουδές, για εκμάθηση, ή για εργασία– έχει γίνει πλέον τυπική διαδικασία, η μητρική γλώσσα, καθώς είναι απαραίτητο να υπάρχουν άλλες δύο ξένες γλώσσες».[4] Η πλατφόρμα OLS βοηθά τους συμμετέχοντες του Erasmus+ στη βελτίωση των γλωσσικών τους δεξιοτήτων πριν από τις σπουδές τους στο εξωτερικό, προωθώντας έτσι την εκμάθηση γλωσσών και τη γλωσσική πολυμορφία. Η πλατφόρμα αποτελείται από υποχρεωτικές γλωσσικές δοκιμασίες στις οποίες συμμετέχουν και απαιτείται να λάβουν πριν από την περίοδό τους στο εξωτερικό. Μετά τη δοκιμή, προσφέρονται προαιρετικά μαθήματα γλώσσας που έχουν σχεδιαστεί για να τους βοηθήσουν και αξιοποιούνται στο έπακρον για την εμπειρία τους στο εξωτερικό. Μεταξύ 2014 και 2020, ωφελήθηκαν πάνω από 2 εκατομμύρια συμμετέχοντες στο Erasmus+ από τα εργαλεία αξιολόγησης της OLS. [10] Αντιπροσωπεύονται και οι 24 επίσημες γλώσσες της ΕΕ στη γλωσσική αξιολόγηση. Ο αριθμός των συμμετεχόντων που επωφελούνται από τη διαδικτυακή γλωσσική υποστήριξη συνεχίζει να αυξάνεται. Το 2020, περίπου 192.000 συμμετέχοντες χρησιμοποίησαν τον κύκλο μαθημάτων OLS. Αυτό αντιπροσωπεύει

μείωση άνω του 21% σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος, και οφείλεται στον αντίκτυπο του COVID-19. Συνολικά περισσότεροι από 963.000 συμμετέχοντες έχουν επωφεληθεί από την online γλωσσική εκπαίδευση από την κυκλοφορία του OLS το 2014. Η πιο δημοφιλής γλώσσα για εκμάθηση είναι αγγλικά, γαλλικά, γερμανικά, ισπανικά και ιταλικά.[12]

3.4 Προϋπολογισμός και οικονομικές δεσμεύσεις.[12]

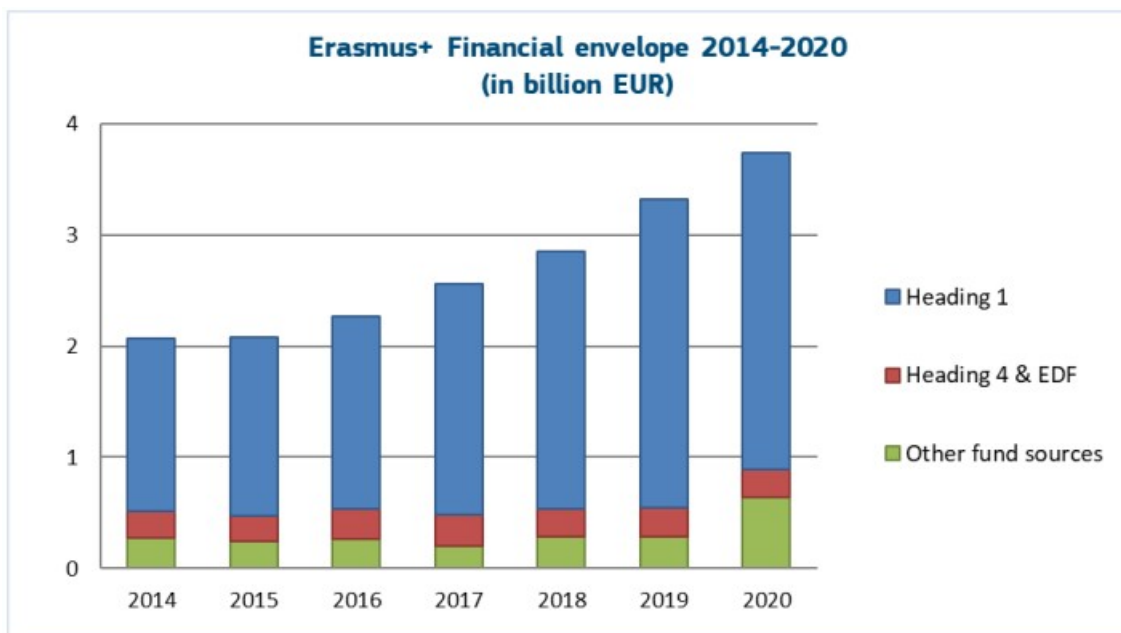


Figure 5 - Erasmus+ financial envelope 2014-2020 (in billion EUR)

3.4.1 Προϋπολογισμός 2014-2020

Με χρηματοοικονομικό κονδύλιο περίπου 14,94 δισεκατομμυρίων ευρώ στον τομέα 1 και 1,78 δισ. ευρώ στον Τομέα 4 και στόχο να υποστηριχθεί η ισχυρή του διεθνή διάσταση, η επιτυχής εφαρμογή του Erasmus+ ξεκίνησε το 2014. Το πρόγραμμα υλοποιείται υπό έμμεση διαχείριση (περίπου 78,5% μέσω Εθνικών Φορέων) και απευθείας τρόπους διαχείρισης (19,7% μέσω του Εκτελεστικού Οργανισμού για την Εκπαίδευση, Οπτικοακουστικά και Πολιτισμός και 1,8% κυρίως μέσω της DG EAC). Παρά το ότι τα κεφάλαια του τομέα 4 ήταν διαθέσιμα μόνο στο τέλος του 2014, γεγονός που καθυστέρησε την έναρξη ορισμένων διεθνών δράσεων, όπως την ανάπτυξη ικανοτήτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και διεθνούς πιστωτικής

κινητικότητας, το πρόγραμμα ήταν ικανό να επιτύχει πλήρη ικανότητα απορρόφησης προϋπολογισμού. Το 100% των δεσμεύσεων που συμφωνήθηκαν στο πλαίσιο του προϋπολογισμού της ΕΕ 2014-2020 υλοποιήθηκαν και πραγματοποιήθηκε το 93% των σχετικών πληρωμών. [12]

3.4.2 Εκτέλεση Προϋπολογισμού 2020

Ο συνολικός προϋπολογισμός του προγράμματος Erasmus+ αυξήθηκε με την πάροδο των ετών με πρόσθετο προϋπολογισμό που ψηφίστηκε από την αρμόδια για τον προϋπολογισμό αρχή. Ο τελικός η εκτέλεση του προϋπολογισμού (δεσμεύσεις του προϋπολογισμού της ΕΕ) για το 2020 ανέρχεται σε 3,78 δισ. ευρώ, δηλαδή 506 εκατ. ευρώ περισσότερα σε σύγκριση με το 2019, αντιπροσωπεύοντας ένα αύξηση 15%. [10]

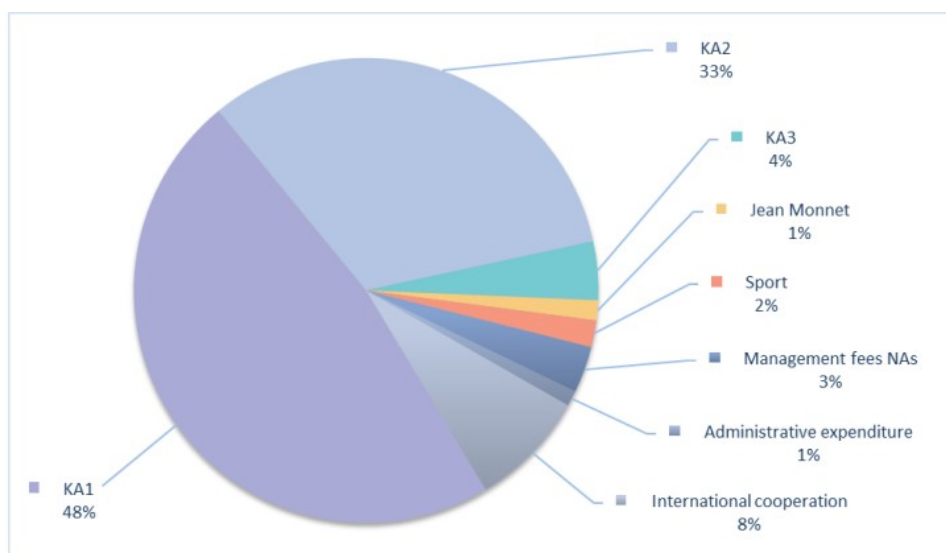


Figure 6 - Erasmus+ Budget Commitments 2020 per Key Action

Σε σύγκριση με τα προηγούμενα έτη, η συνδυασμένη κατανομή στο Key Action 1 (Learning Mobility of Individuals) και η Key Action 2 (Cooperation among organisations and institutions) παρέμειναν σταθερές συνολικά (80%) σε σύγκριση με 2019. Το μερίδιο του προϋπολογισμού για τη διεθνή συνεργασία αντιπροσώπευε το 8%. Σύμφωνα με τα προηγούμενα έτη και τη νομική βάση του προγράμματος, οι τομείς της εκπαίδευσης και της κατάρτισης έλαβαν το μεγαλύτερο μερίδιο προϋπολογισμού σχεδόν το 77% των δεσμεύσεων το 2019. Ο τομέας της νεολαίας έλαβε περίπου 7% για την ίδια περίοδο. Ο υπόλοιπος προϋπολογισμός κατανεμήθηκε

μεταξύ Jean Monnet, αθλητισμού, διεθνής συνεργασίας, διοικητικές δαπάνες και αμοιβές διαχείρισης των Εθνικών Φορέων.[12]

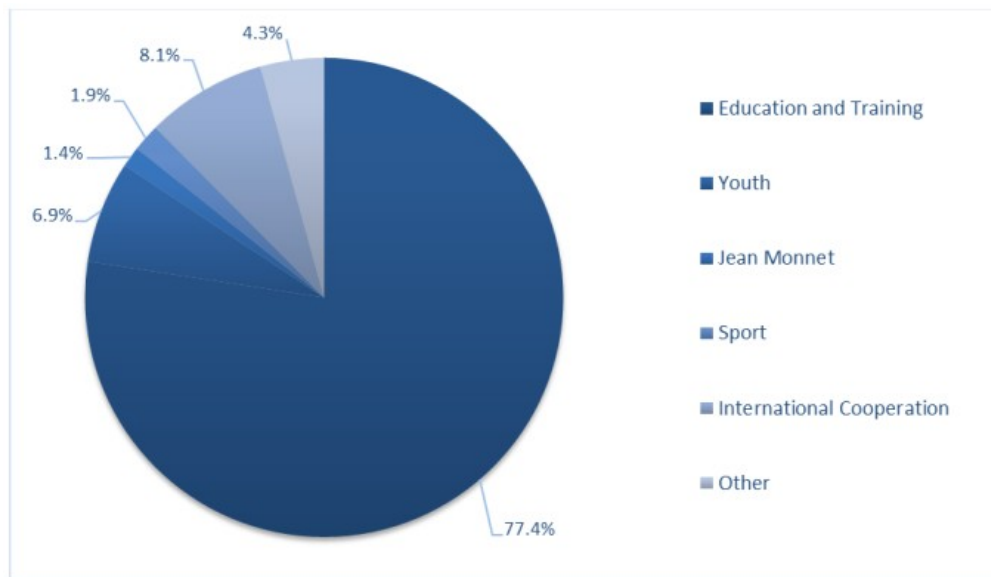


Figure 7 - Erasmus+ Budget Commitments 2020 per Sector

Το 2020, οι δράσεις του προγράμματος υλοποιούνται μέσω των Εθνικών Φορέων όπου αντιπροσώπευαν σχεδόν το 78,5% των υποχρεώσεων του προγράμματος Erasmus+, προϋπολογισμός τον οποίο θα μπορούσαν να εφαρμόσουν πλήρως.[13]

From 1987 to 2020: 33 years of European mobility

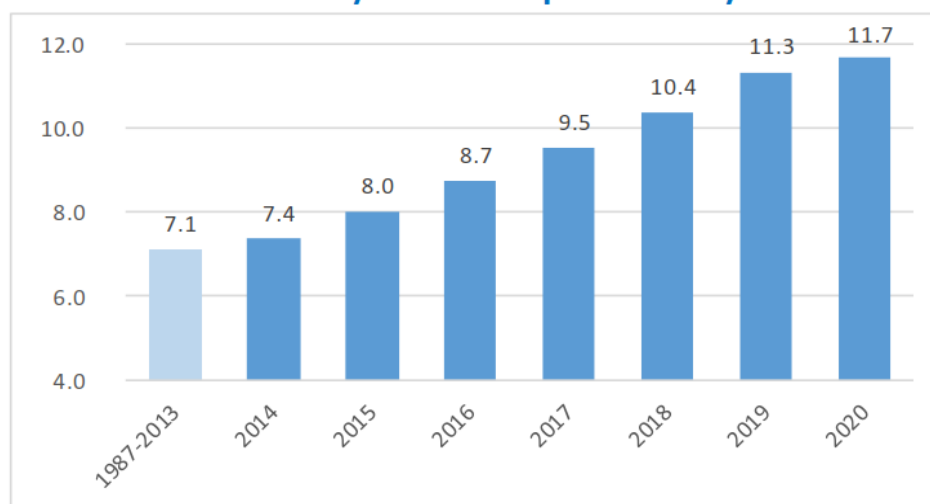
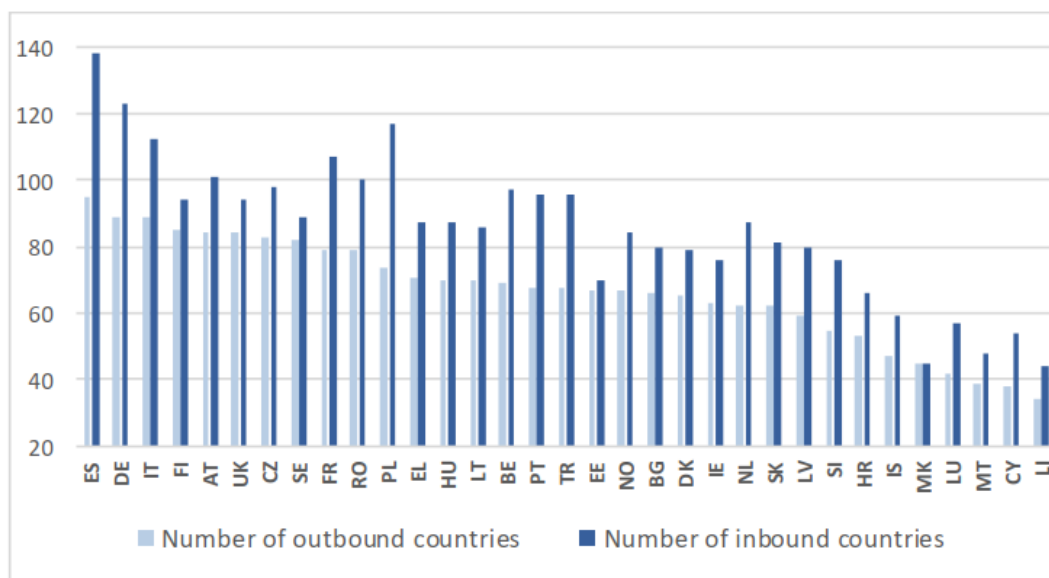


Figure 3 - Cumulative Erasmus+ mobility periods, all actions, learners and staff (total started per calendar year in millions since 1987)

Από το 1987, το Erasmus+ παραμένει ένα από τα εμβληματικά προγράμματα της ΕΕ, φτάνοντας τα 10 εκατομμύρια συμμετέχοντες που τους υποστήριξε στην εμπειρία που τους άλλαξε τη ζωή το 2018. Μετά από 33 χρόνια εφαρμογής, το Erasmus+ παραμένει ανθεκτικό, ακόμη και στο απαιτητικό πλαίσιο του 2020, με 11,7 εκατομμύρια συμμετέχοντες όπου υποστηρίχθηκαν στο τέλος του έτους. Ωστόσο, το μέρος της κινητικότητας του προγράμματος επηρεάστηκε σοβαρά από την πανδημία Covid-19, με πτώση από 950.000 κύκλους φυσικής κινητικότητας το 2019 σε 350.000 το 2020.[12] Χάρη στην ευελιξία του προγράμματος, τα στοιχεία σχετικά με τους συμμετέχοντες που αναφέρονται σε αυτή την ενότητα υπολογίζονται χρησιμοποιώντας τη καταμέτρηση των περιόδων κινητικότητας που ξεκίνησε κατά τη διάρκεια κάθε ημερολογιακού έτους, συμπεριλαμβανομένων των Key Action 1 (μαθητές και προσωπικό για όλες τις δράσεις) και Key Action 2 (μόνο για σχολεία). [8] Το Erasmus+ είναι ένα ευρέως διαδεδομένο πρόγραμμα υπό των όρων συμμετοχής των χωρών. Κάθε χώρα του προγράμματος έστειλε κατά μέσο όρο τους συμμετέχοντες της σε 67 χώρες και έλαβε από 85 κατά την περίοδο 2014-2020.



**Figure 4 – Erasmus+ exchanges per programme country
Number of outbound/inbound countries (all actions, 2014-2020)**

Εξετάζοντας τις κινητικότητες εντός των χωρών του προγράμματος, κάθε περιοχή απέστειλε ή έλαβε συμμετέχοντες προς/από 199 άλλες περιφέρειες (σε σύνολο 317 συμμετέχουσες περιοχές στις χώρες του προγράμματος).[10]

3.5 Key Action 1 - Μαθησιακή κινητικότητα των ατόμων

Το 2020, Key Action (Βασική Δράση)1, η μεγαλύτερη δράση Erasmus+ έλαβε το 48% του συνολικού προϋπολογισμού Erasmus+ και υλοποιήθηκε κυρίως από Εθνικά Πρακτορεία. Η ΕΕ δεσμεύτηκε 1,80 δισεκατομμύρια ευρώ στο πλαίσιο της κατηγορίας 1 για το Key Action 1 που αντιπροσωπεύει αύξηση 1,6% σε σύγκριση με το 2019.[10]

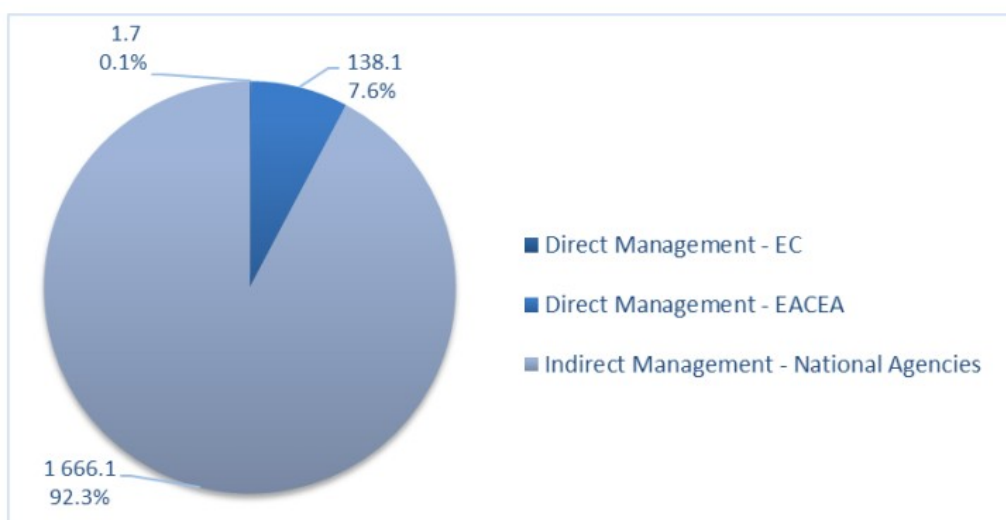


Figure 9 - KA1 – Erasmus Budget Commitments by Management mode (in million €)

Με τη χρηματοδότηση διακρατικών δραστηριοτήτων κινητικότητας, το Key Action 1 στοχεύει να ενισχύσει τις δεξιότητες, την απασχολησιμότητα και τη διαπολιτισμική ευαισθητοποίηση των συμμετεχόντων.[12] Επιπλέον, παρέχει υποστήριξη στους νέους για να συμμετάσχουν στη δημοκρατική ζωή, συμπεριλαμβάνει μαθητές με λιγότερες ευκαιρίες και ενισχύει την επαγγελματική ανάπτυξη του προσωπικού που εργάζεται στην εκπαίδευση, στην εξάσκηση και στη νεολαία.[3]

Τρεις κύριοι τύποι δραστηριοτήτων υποστηρίζονται στο πλαίσιο του Key Action 1:

- ✓ Κινητικότητα στην εκπαίδευση, την κατάρτιση και την νεολαία, που παρέχει ευκαιρίες σε φοιτητές, εκπαιδευόμενους, πρόσφατους αποφοίτους, καθηγητές, εκπαιδευτικούς, εκπαιδευτές, εργαζόμενους στον τομέα της νεολαίας, προσωπικό εκπαιδευτικών ιδρυμάτων. Οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών αναλαμβάνουν την μάθηση και/ή την επαγγελματική εμπειρία στο εξωτερικό.
- ✓ Κοινά Μεταπτυχιακά Προγράμματα Erasmus Mundus που προάγουν την αριστεία, την βελτίωση της ποιότητας και την διεθνοποίηση της ανώτερης εκπαίδευσης, προσφέροντας στους φοιτητές ευκαιρίες κινητικότητας εντός υψηλά ολοκληρωμένου προγράμματος σπουδών που παραδίδεται από διεθνή κοινοπραξία ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης παγκοσμίως.
- ✓ Το πρόγραμμα Master Loan Erasmus+ παρέχει αυξημένη πρόσβαση σε δάνεια εγγυημένα από την ΕΕ με ευνοϊκούς όρους για τους φοιτητές μετά από μεταπτυχιακό πρόγραμμα σε άλλη συμμετέχουσα χώρα.

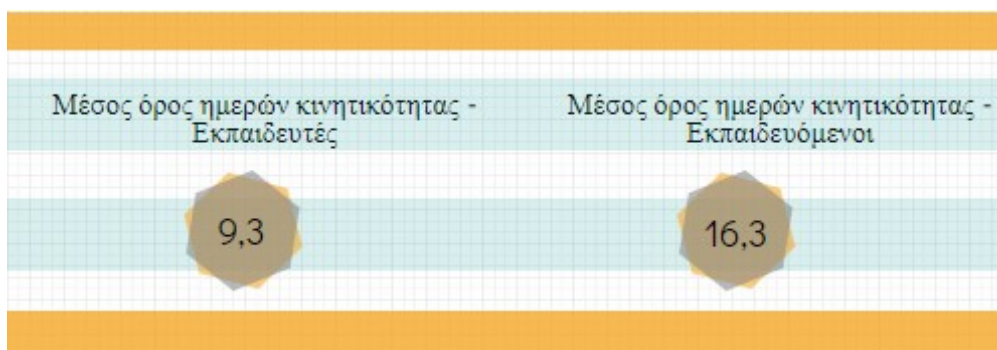
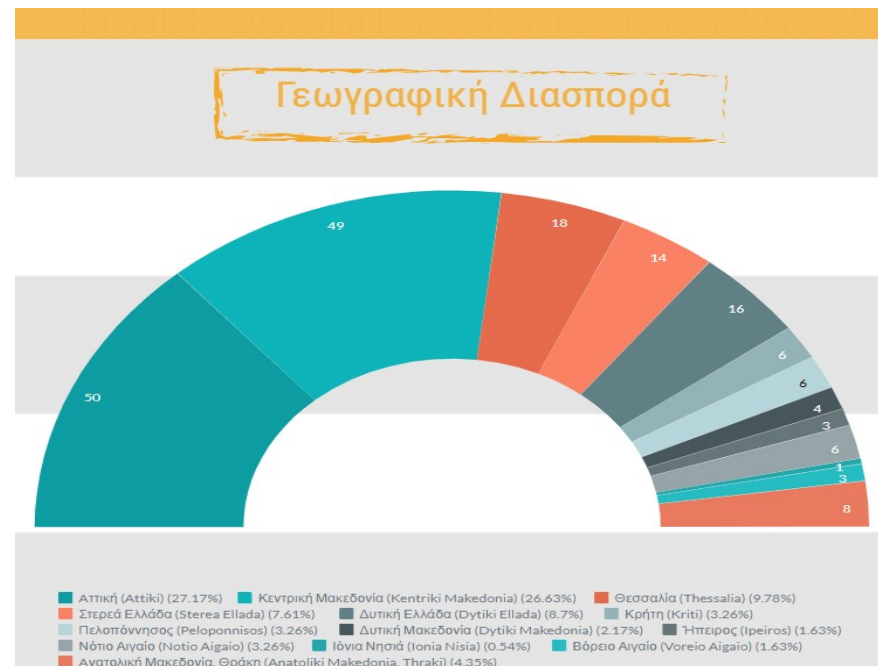
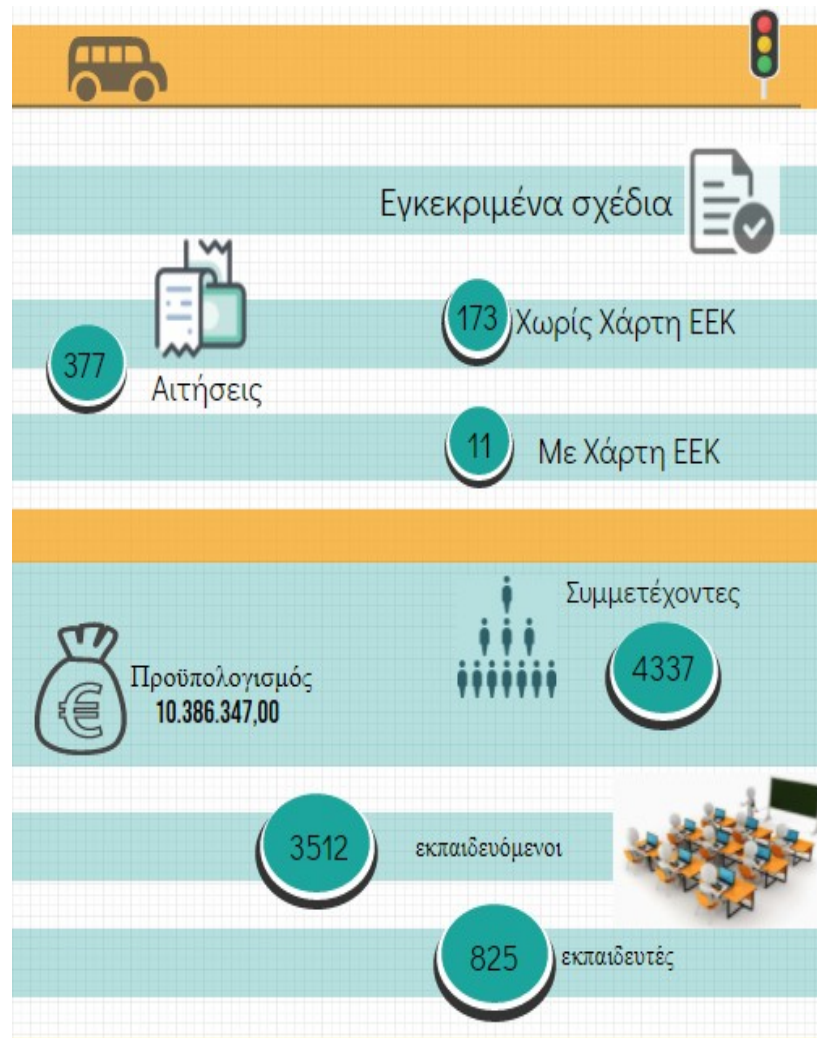
Επιπλέον, το Key Action 1 δίνει τη δυνατότητα στους συμμετέχοντες οργανισμούς να βελτιώσουν την ποιότητα της διδασκαλίας τους. Τους βοηθά να εκσυγχρονίσουν τα προγράμματα σπουδών τους και να ενισχύσουν το διεθνές τους δίκτυο, τη θεσμική τους ηγεσία και τις δεξιότητες διαχείρισης.

Το Key Action1 καλύπτει τους ακόλουθους τύπους ενεργειών:

- KA101: Κινητικότητα προσωπικού σχολικής εκπαίδευσης
- KA102/KA116: Μαθητές Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (EEK). και την κινητικότητα του προσωπικού
- KA103: Φοιτητές τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και κινητικότητα προσωπικού εντός των χωρών του προγράμματος
- KA107: Φοιτητές τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και κινητικότητα προσωπικού μεταξύ Προγράμματος και Χώρες Εταίρους
- KA111: Erasmus Mundus Joint Master Degrees
- KA104: Κινητικότητα προσωπικού εκπαίδευσης ενηλίκων
- KA105: Κινητικότητα νέων και εργαζομένων στον τομέα της νεολαίας[10]

3.6 Στατιστικά 2019 – ΙΚΥ

Βασική Δράση 1(Key Action 1)-Μαθησιακή Κινητικότητα Ατόμων-Επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση.[11]

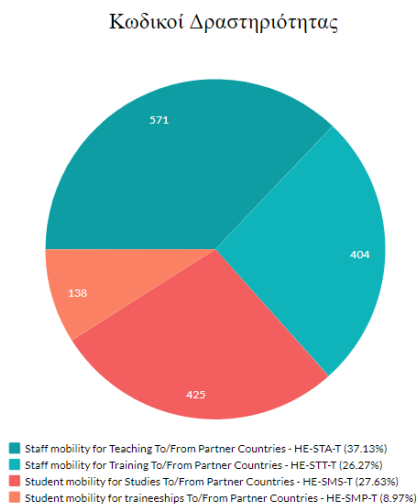
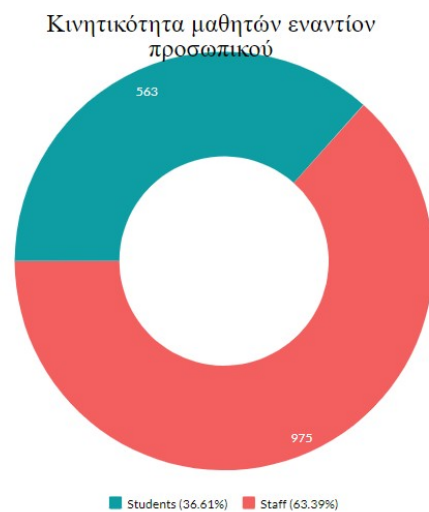


3.6.1 Key Action 1- Διεθνής Κινητικότητα Erasmus.[13]

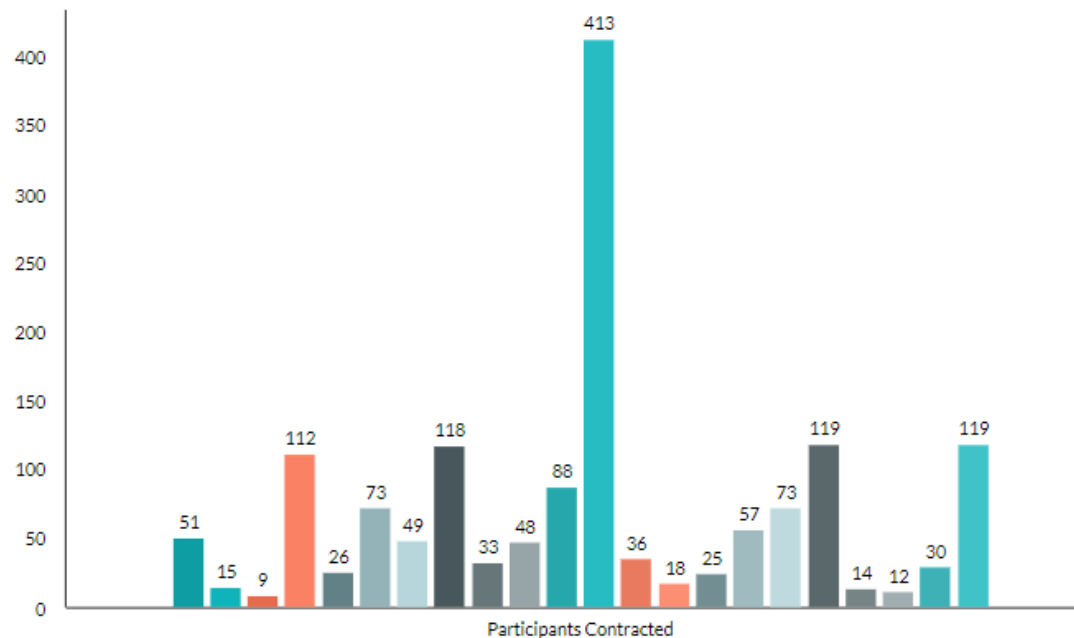


Φωτο: Ευχαριστούμε το Τμήμα Ευρωπαϊκών Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων Α.Π.Θ. για την παραχώρηση του γραφήματος

3.6.2 Key Action 1- Διεθνής Κινητικότητα Erasmus. [13]



Συνολικός αριθμός Κινητοτήτων



- AGRICULTURAL UNIVERSITY OF ATHENS
- ANOTATI ECCLESIASTIKI AKADEMIA THESSALONIKIS
- ANOTATI SCHOLI KALON TECHNON
- ARISTOTELIO PANEPISTIMIO THESSALONIKIS
- ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS AND BUSINESS - RESEARCH CENTER
- DIETHNES PANEPISTIMIO ELLADOS
- DIMOKRITIO PANEPISTIMIO THRAKIS
- ELLINIKO MESOGEIAKO PANEPISTIMIO
- ETHNIKO KAI KAPODISTRIAKO PANEPISTIMIO ATHINON
- NATIONAL TECHNICAL UNIVERSITY OF ATHENS - NTUA
- PANEPISTIMIO AIGAIΟΥ
- PANEPISTIMIO DYTIKIS ATTIKIS
- PANEPISTIMIO DYTIKIS MAKEDONIAS
- PANEPISTIMIO IOANNINON
- PANEPISTIMIO KRITIS
- PANEPISTIMIO PATRON
- PANEPISTIMIO THESSALIAS
- PANTEIO PANEPISTIMIO KOINONIKON KAI POLITIKON EPISTIMON
- POLYTECHNEIO KRITIS
- SCHOLI NAFTIKON DOKIMON
- UNIVERSITY OF PELOPONNESE
- UNIVERSITY OF PIRAEUS RESEARCH CENTER

3.6.3 Key Action 1-Διεθνής Κινητικότητα Erasmus. [13]

27 Συμβεβλημένα Έργα

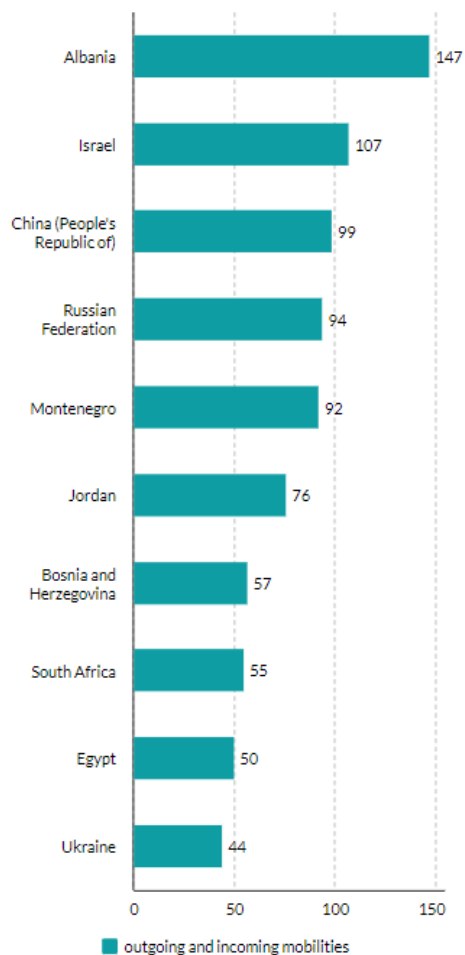


Προγραμματισμένοι Συμμετέχοντες Συμβεβλημένοι
Σύνολο

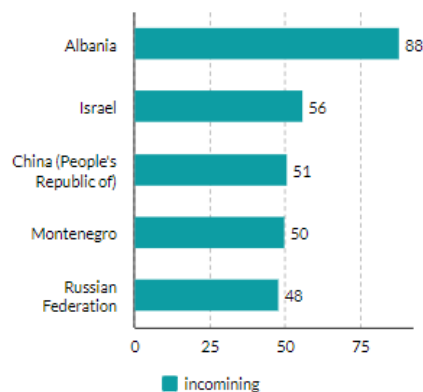


3.7 Ανώτατη Εκπαίδευση Key Action 1. [13]

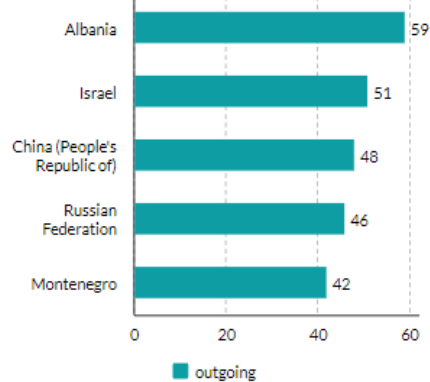
Οι 10 κορυφαίες χώρες εξερχόμενες και εισερχόμενες μετακινήσεις



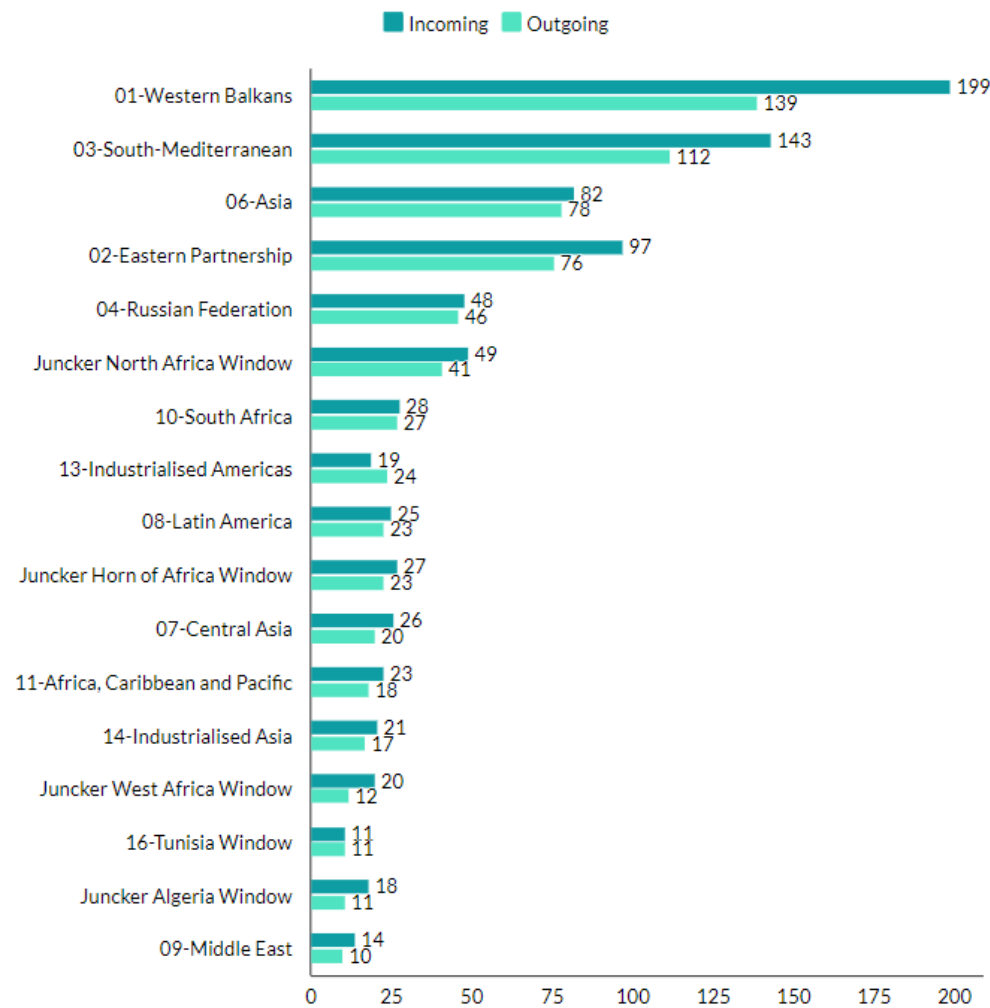
Οι 5 κορυφαίες χώρες (Κινητότητες προς την Ελλάδα από άλλες χώρες)



Κορυφαίες 5 χώρες (Κινητότητες προς άλλες χώρες από την Ελλάδα)



Ομάδα χωρών εταίρων



Η ενέργεια του προγράμματος Erasmus+ Ανώτατης Εκπαίδευσης είναι άρρηκτα συνδεδεμένο με το πρόγραμμα και παρέχει κινητικότητα φοιτητών και προσωπικού για Ιδρύματα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης στις συμμετέχουσες χώρες. Η κινητικότητα φοιτητών και προσωπικού στο εξωτερικό θεωρείται ιδιαίτερα σημαντική, καθώς τα οφέλη για τους συμμετέχοντες είναι πολλά. Μέσω της κινητικότητας, οι φοιτητές έχουν την ευκαιρία να αναπτύξουν νέες δεξιότητες και προσόντα που συμβάλλουν στην προσωπική τους ανάπτυξη. Ειδικότερα, οι φοιτητές έχουν την ευκαιρία να βελτιώσουν και να αναπτύξουν τις γλωσσικές και τις διαπολιτισμικές τους δεξιότητες, και να εξελιχθούν σε Πολίτες της Ευρώπης ενώ οι φοιτητές που ταξιδεύουν για πρακτική άσκηση μπορούν να αποκτήσουν πολύτιμη εργασιακή εμπειρία σε εταιρείες/οργανισμούς στο εξωτερικό. [5,7]

Ακόμα, η κινητικότητα παρέχει ευκαιρίες στους εκπαιδευτικούς και στο προσωπικό των Ιδρυμάτων να ενισχύσουν τις δεξιότητές τους, να ανταλλάξουν καλές πρακτικές και να κερδίσουν σημαντικές εμπειρίες. Η ποιότητα της εκπαίδευσης στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα μπορούν να βελτιωθούν μέσω κοινών μεταπτυχιακών προγραμμάτων που μπορούν να υλοποιηθούν από ομάδες των Ιδρυμάτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης. Παράλληλα, το πρόγραμμα προσφέρει υποτροφίες σε φοιτητές από χώρες της ΕΕ, αλλά κυρίως σε φοιτητές από χώρες εταίρους που λαμβάνουν επίσης υψηλότερα ποσά υποτροφιών. Το νέο πρόγραμμα Erasmus+, που έχει σχεδιαστεί για να βοηθήσει τους νέους που ενδιαφέρονται να ολοκληρώσουν έναν πλήρη κύκλο μεταπτυχιακών σπουδών σε άλλη χώρα της ΕΕ, προσφέρει επίσης δάνεια με ευνοϊκούς όρους αποπληρωμής. [4,6]

3.8 Στατιστικά Ανώτατης Εκπαίδευσης Key Action1-2019.[10]

	ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ	ΙΔΡΥΜΑΤΑ	OS	SMS	SMP	STA	STT	ΣΥΝΟΛΟ
1	2019-1-ΕΙ01-ΚΑ103-060988	ΑΝΩΤΑΤΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ	14.350,00	11.280,00	14.250,00	1.702,00	24.875,00	66.457,00
2	2019-1-ΕΙ01-ΚΑ103-061751	ΑΝΩΤΑΤΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	7.000,00	4.700,00	20.520,00	3.417,00	3.417,00	39.054,00
3	2019-1-ΕΙ01-ΚΑ103-061628	ΑΝΩΤΑΤΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	5.250,00	2.350,00	13.680,00	3.849,00	3.849,00	28.978,00
4	2019-1-ΕΙ01-ΚΑ103-060982	ΑΝΩΤΑΤΗ ΣΧΟΛΗ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ	20.300,00	109.510,00	22.800,00	8.130,00	5.970,00	166.710,00
5	2019-1-ΕΙ01-ΚΑ103-060974	ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	255.000,00	1.809.500,00	513.000,00	192.450,00	64.150,00	2.834.100,00
6	2019-1-ΕΙ01-ΚΑ103-061111	ΑΣΠΑΙΤΕ	12.600,00	31.960,00	13.680,00	6.533,00	10.801,00	75.574,00
7	2019-1-ΕΙ01-ΚΑ103-061102	ΑΤΕΙ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	66.200,00	142.410,00	446.310,00	51.320,00	30.360,00	736.600,00
8	2019-1-ΕΙ01-ΚΑ103-061121	ΓΕΩΠΟΝΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ	38.200,00	58.750,00	119.700,00	7.515,00	9.780,00	233.945,00
9	2019-1-ΕΙ01-ΚΑ103-060983	ΔΗΜΟΚΡΕΙΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΡΑΚΗΣ	61.000,00	293.750,00	108.300,00	36.343,00	35.924,00	535.317,00
10	2019-1-ΕΙ01-ΚΑ103-060990	ΔΙΕΘΝΕΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ	12.250,00	5.640,00	45.600,00	6.533,00	5.970,00	75.993,00
11	2019-1-ΕΙ01-ΚΑ103-061347	ΕΘΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ	5.950,00	6.110,00	17.100,00	4.988,00	6.415,00	40.563,00
12	2019-1-ΕΙ01-ΚΑ103-061400	ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ	211.200,00	1.524.210,00	513.000,00	64.150,00	20.384,00	2.332.944,00
13	2019-1-ΕΙ01-ΚΑ103-061335	ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ	81.000,00	427.700,00	336.300,00	141.390,00	32.075,00	1.018.465,00

14	2019-1-ΕΙ01-ΚΑ103-061638	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΙΚΗ ΑΚΑΔΗΜΙΑ	4.900,00	0,00	0,00	8.981,00	8.981,00	22.862,00
15	2019-1-ΕΙ01-ΚΑ103-061963	ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΑΝΟΙΚΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ	18.200,00	9.870,00	22.800,00	13.786,00	19.245,00	83.901,00
16	2019-1-ΕΙ01-ΚΑ103-061319	ΙΟΝΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ	39.600,00	262.260,00	0,00	34.353,00	3.849,00	340.062,00
17	2019-1-ΕΙ01-ΚΑ103-061182	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ	104.400,00	799.940,00	134.520,00	9.832,00	64.150,00	1.112.842,00
18	2019-1-ΕΙ01-ΚΑ103-061350	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ-ΟΜΙΛΟΣ	42.600,00	0,00	266.760,00	15.959,00	39.629,00	364.948,00
19	2019-1-ΕΙ01-ΚΑ103-061752	ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΙΓΑΙΟΥ	54.000,00	78.020,00	171.000,00	30.753,00	37.587,00	371.360,00
20	2019-1-ΕΙ01-ΚΑ103-061026	ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ	82.400,00	426.290,00	119.130,00	128.430,00	85.620,00	841.870,00
21	2019-1-ΕΙ01-ΚΑ103-061170	ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ - ΟΜΙΛΟΣ	63.600,00	0,00	830.490,00	0,00	0,00	894.090,00
22	2019-1-ΕΙ01-ΚΑ103-061025	ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	23.100,00	38.540,00	30.780,00	10.657,00	19.900,00	122.977,00
23	2019-1-ΕΙ01-ΚΑ103-061386	ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	89.800,00	357.670,00	376.200,00	62.291,00	84.678,00	970.639,00
24	2019-1-ΕΙ01-ΚΑ103-060987	ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	91.600,00	165.440,00	396.720,00	53.886,00	95.376,00	803.022,00
25	2019-1-ΕΙ01-ΚΑ103-061252	ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ	75.400,00	274.950,00	296.400,00	22.950,00	30.360,00	700.060,00
26	2019-1-ΕΙ01-ΚΑ103-061322	ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	60.800,00	331.820,00	60.420,00	14.113,00	6.415,00	473.568,00
27	2019-1-ΕΙ01-ΚΑ103-060984	ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΑΤΡΩΝ	125.400,00	549.900,00	361.950,00	91.944,00	42.902,00	1.172.096,00
28	2019-1-ΕΙ01-ΚΑ103-061299	ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ	73.000,00	431.930,00	205.200,00	17.910,00	27.428,00	755.468,00
29	2019-1-ΕΙ01-ΚΑ103-060963	ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	29.750,00	89.300,00	80.370,00	8.405,00	4.844,00	212.669,00
30	2019-1-ΕΙ01-ΚΑ103-061378	ΠΑΝΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ	95.000,00	519.820,00	115.710,00	45.560,00	79.730,00	855.820,00
31	2019-1-ΕΙ01-ΚΑ103-061674	ΠΑΝΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ - ΟΜΙΛΟΣ	27.300,00	0,00	142.500,00	9.112,00	22.780,00	201.692,00

32	2019-1-ΕΛ01-ΚΑ103-061175	ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ	25.200,00	82.250,00	47.310,00	5.970,00	13.930,00	174.660,00
33	2019-1-ΕΛ01-ΚΑ103-061349	ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ - ΟΜΙΛΟΣ	17.850,00	0,00	87.210,00	0,00	0,00	105.060,00
34	2019-1-ΕΛ01-ΚΑ103-060981	ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΕΥΕΛΠΙΔΩΝ	15.050,00	40.890,00	0,00	20.528,00	5.551,00	82.019,00
35	2019-1-ΕΛ01-ΚΑ103-061088	ΣΧΟΛΗ ΙΚΑΡΩΝ	11.200,00	7.050,00	0,00	6.533,00	19.900,00	44.683,00
36	2019-1-ΕΛ01-ΚΑ103-060972	ΣΧΟΛΗ ΝΑΥΤΙΚΩΝ ΔΟΚΙΜΩΝ	4.200,00	0,00	0,00	0,00	16.692,00	20.892,00
37	2019-1-ΕΛ01-ΚΑ103-061075	ΤΕΙ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ & ΘΡΑΚΗΣ	52.000,00	112.330,00	152.190,00	49.750,00	49.750,00	416.020,00
38	2019-1-ΕΛ01-ΚΑ103-061404	ΤΕΙ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	37.000,00	69.090,00	188.670,00	21.523,00	8.837,00	325.120,00
39	2019-1-ΕΛ01-ΚΑ103-061023	ΤΕΙ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	30.100,00	67.680,00	91.200,00	3.404,00	24.875,00	217.259,00
40	2019-1-ΕΛ01-ΚΑ103-060977	ΤΕΙ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	8.400,00	29.140,00	0,00	7.122,00	6.415,00	51.077,00
41	2019-1-ΕΛ01-ΚΑ103-061183	ΤΕΙ ΚΡΗΤΗΣ	49.600,00	141.000,00	205.200,00	28.475,00	35.780,00	460.055,00
42	2019-1-ΕΛ01-ΚΑ103-060973	ΤΕΙ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	8.750,00	18.800,00	23.940,00	5.983,00	4.975,00	62.448,00
43	2019-1-ΕΛ01-ΚΑ103-062001	ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ	22.750,00	114.680,00	74.670,00	4.844,00	5.551,00	222.495,00
			2.173.250,00	9.446.530,00	6.665.580,00	1.261.374,00	1.119.700,00	20.666.434,00

3.9 Erasmus+ 2019 σε αριθμούς. [12]

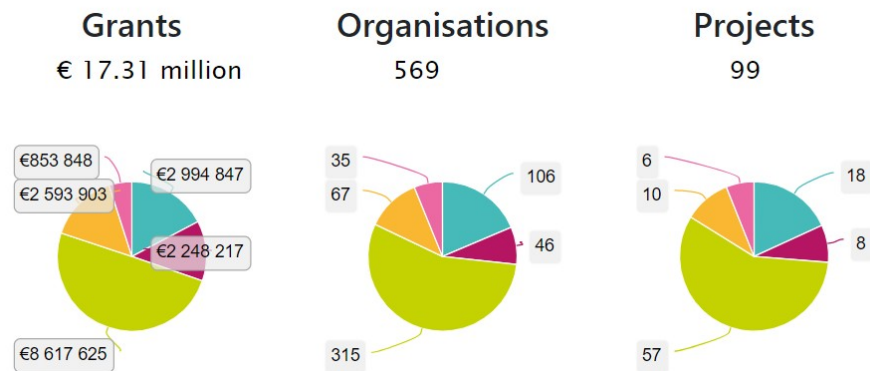
Το Erasmus+ ενισχύει τα συστήματα εκπαίδευσης και νεολαίας και βελτιώνει την απασχολησιμότητα μέσω χρηματοδότησης για την εκπαίδευση, την κατάρτιση, τη νεολαία και τον αθλητισμό. Μεταξύ 2014 και 2020, το Erasmus+ έδωσε στο 3,7 % των νέων στην ΕΕ την ευκαιρία να σπουδάσουν, να εκπαιδευτούν, να εργαστούν εθελοντικά ή να αποκτήσουν επαγγελματική εμπειρία στο εξωτερικό. Ο προϋπολογισμός για το Erasmus+ ήταν 3,37 δισεκατομμύρια ευρώ το 2019. Οι Εθνικοί Φορείς είναι υπεύθυνοι για τη διαχείριση των περισσότερων τμημάτων του προγράμματος σε κάθε χώρα. Το 2019, 19.454 συμμετέχοντες σε 569 ελληνικά έργα επωφελήθηκαν από την κινητικότητα στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, τη σχολική εκπαίδευση, την εκπαίδευση ενηλίκων και τη νεολαία για συνολικό ποσό επιχορήγησης 40,98 εκατ. Ευρώ.

3.9.1 Εκπαίδευση στο εξωτερικό. [12]

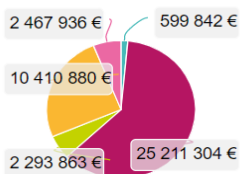
Το Erasmus+ βοηθά ανθρώπους κάθε ηλικίας και υπόβαθρου να αναπτύξουν και να μοιραστούν τη γνώση και την εμπειρία σε ιδρύματα και οργανισμούς σε διάφορες χώρες. Ενισχύει τις δεξιότητες και τη διαπολιτισμική ευαισθητοποίηση και βοηθά τους ανθρώπους να γίνουν αφοσιωμένοι πολίτες.

3.9.2 Στρατηγικές Συνεργασίες. [12]

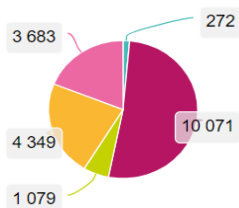
Οι στρατηγικές εταιρικές σχέσεις υποστηρίζουν την ανάπτυξη καινοτόμων πρακτικών καθώς και τη συνεργασία, τη μάθηση από ομοτίμους και τις ανταλλαγές καλών πρακτικών μεταξύ σχολείων, πανεπιστημίων, δημόσιων αρχών και επιχειρήσεων, για τη δημιουργία πιο συναφών και σύγχρονων συστημάτων εκπαίδευσης, κατάρτισης και νεολαίας.



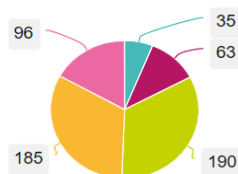
Επιχορηγήσεις
€ 40.98 million



Συμμετέχοντες
19 454



Εργα
569



ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

Μεθοδολογία της έρευνας

Για την διεκπεραίωση της παρούσας πτυχιακής εργασίας

πραγματοποιήθηκε μια συγχρονική ποσοτική έρευνα. Διερευνήθηκαν τα φαινόμενα με αριθμητικά δεδομένα και στατιστικές μεθόδους. Ο ερευνητής επικεντρώθηκε στην συλλογή αντιπροσωπευτικού δείγματος που μελετήθηκε και στη διαμόρφωση ενός ερωτηματολογίου με σκοπό την διεξαγωγή ορθών αποτελεσμάτων. Η έρευνα απευθύνθηκε σε φοιτητές νοσηλευτικής όλων των ετών στο ΕΛΜΕΠΑ. Η έρευνα διεξάχθηκε τον Δεκέμβριο 2021- Ιανουάριο 2022 με τη βοήθεια του διαδικτύου.

Όσον αφορά το ερευνητικό εργαλείο, η έρευνα πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο ενός προγράμματος ανταλλαγής φοιτητών, Erasmus+ μέσω ενός ερωτηματολογίου αναφοράς με τα εξής πεδία ερωτήσεων: Α) δημογραφικά, Β) στάσεις και απόψεις των φοιτητών, Γ) αποτίμηση του προγράμματος από όσους το έχουν ήδη υλοποιήσει. Οι ερωτήσεις ήταν κλειστού τύπου, με προ διατυπωμένες απαντήσεις, άλλες ήταν με κλίμακα Likert που επέτρεψε στους ερωτηθέντες να επιλέξουν από ένα γραμμικό σύνολο απαντήσεων που αυξάνουν ή μειώνουν την ένταση ή τη δύναμη.

Στην έρευνα συμμετείχαν διακόσιοι είκοσι δύο ερωτηθέντες, το σύνολο των ερωτήσεων που συμπεριλήφθηκαν ήταν τριάντα πέντε και το ερωτηματολόγιο διαχωρίστηκε σε 2 διαφορετικά μέρη, ανάλογα με τις διαφορετικές ομάδες ατόμων στις οποίες απευθύνθηκε. Τέλος, χρησιμοποιήθηκε η πλατφόρμα Google forms για την κατασκευή του ερωτηματολογίου.

Κύρια και επιμέρους ερευνητικά ερωτήματα

- Ποιες είναι οι απόψεις των φοιτητών συγκριτικά με τις σπουδές τους στο εξωτερικό;
- Ποιοι είναι οι λόγοι μετακίνησης των φοιτητών στο εξωτερικό στη διάρκεια των σπουδών τους;
- Πώς αξιολογούν οι φοιτητές την διαδικασία επιλογής τους για την συμμετοχή τους στο Erasmus;
- Ποιο είναι επίπεδο ικανοποίησης των φοιτητών από τη διαδικασία ενημέρωσης για το Εράσμους;
- Ποιο είναι επίπεδο ικανοποίησης των φοιτητών από μετακίνηση στο Εράσμους;
- Τι ωθεί τους φοιτητές νοσηλευτικής να λάβουν μέρος στο πρόγραμμα Erasmus;
- Πόσο ευχάριστη ήταν η διαδικασία συμμετοχής στο πρόγραμμα Erasmus;
- Ποιες ήταν οι γνώσεις που απέκτησαν από την χώρα που επισκέφθηκαν;
- Βλέψεις επιστροφής στην χώρα υποδοχής μετά το πρόγραμμα Erasmus;

ΔΗΛΩΣΗ ΤΗΡΗΣΗΣ ΕΧΕΜΥΘΕΙΑΣ

«Η συμμετοχή φυσικών προσώπων στην έρευνα είναι εθελοντική αλλά αναγκαία. Τα ερωτηματολόγια είναι ανώνυμα και δεν περιέχουν προσωπικά στοιχεία ασθενών ή φυσικών προσώπων από τα οποία θα μπορούσε να αποκαλυφθεί με οποιοδήποτε τρόπο η ταυτότητα των συμμετεχόντων. Οι απαντήσεις είναι απόλυτα εμπιστευτικές και μόνο τα μέλη της ερευνητικής ομάδας θα έχουν πρόσβαση σε αυτές. Οι απαντήσεις θα χρησιμοποιηθούν αποκλειστικά για ερευνητικούς σκοπούς, θα τύχουν ασφαλούς αποθήκευσης και χρησιμοποίησης αποκλειστικά, σύμφωνα με το άρθρο 13 του Γενικού Κανονισμού 2016/679 της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την προστασία των δεδομένων (<https://www.hmu.gr/tei/12625>). Καμία μεμονωμένη πληροφορία σχετικά με οποιοδήποτε φορέα ή φυσικό πρόσωπο δεν θα δημοσιευθεί, παρά μόνο τα τελικά αποτελέσματα της έρευνας. Η ανωνυμία των συμμετεχόντων και το προσωπικό απόρρητο θα τηρηθεί στο ακέραιο καθ' όλη τη διάρκεια της έρευνας αλλά και μετά το πέρας αυτής, και δεσμεύει τα μέλη της ερευνητικής ομάδας. Η συλλογή και η επεξεργασία των δεδομένων δύναται μόνο για εκπαιδευτικούς και ερευνητικούς σκοπούς. Για το λόγο αυτό, το Ελληνικό Μεσογειακό Πανεπιστήμιο θα είναι υπεύθυνο για τη διασφάλιση των τους.»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ

Αποτελέσματα

5.1 Στατιστική ανάλυση

Η ανάλυση των δεδομένων της παρούσας πτυχιακής εργασίας έγινε με τη χρήση του προγράμματος SPSS (IBM Corp. Released 2019, IBM SPSS Statistics for Windows, v.26.0, Armonk, NY: IBM Corp.). Υπολογίστηκαν κατανομές απόλυτων και σχετικών συχνοτήτων των περιγραφικών χαρακτηριστικών, απασχόλησης και αποκρίσεων των δυο ομάδων, 144 και 41 φοιτητών και φοιτητριών που συμμετείχαν στην έρευνα και δεν είχαν ή είχαν λάβει μέρος αντίστοιχα σε Πρόγραμμα Erasmus. Η σύγκριση των κατανομών έγινε είτε με τη χρήση 95% διαστημάτων εμπιστοσύνης (95%ΔΕ) είτε με τη μέθοδο χ^2 . Σε συγκρίσεις διαφοροποίησης (συσχέτισης) έγιναν επίσης με τη χρήση της μεθόδου χ^2 (με ανάλογη χρήση της γραμμικής τάσης ή της διόρθωσης κατά Fisher) κυρίως ως προς τα βασικά περιγραφικά χαρακτηριστικά εντός των δυο ομάδων φοιτητών και φοιτητριών. Ως αποδεκτό επίπεδο σημαντικότητας καθορίστηκε το 0,05.

5.2 Χαρακτηριστικά μη συμμετεχόντων σε Erasmus

Στην πρώτη ομάδα των 144 φοιτητών και φοιτητριών που συμμετείχαν στη μελέτη και δεν είχαν λάβει μέρος σε Πρόγραμμα Erasmus (πίνακας 1), η πλειοψηφία ή το 75,0% ήταν γυναίκες, η μέση ηλικία όλων τα 24,5 χρόνια με εύρος από 19 ως 43 ετών ενώ 25,0+ ετών ήταν το 25,7%. Σε υψηλά έτη σπουδών ή στο πτυχίο (4+ έτη) ήταν το 38,2%, σε σχέση ή και έγγαμοι/ες το 34,7%, με παιδιά το 6,9% (όσοι και

έγγαμοι/ες), το σύνολο σχεδόν ή το 98,6% είχε καταγωγή από Ελλάδα ενώ το 54,4% εργαζόταν σε μερική ή μόνιμη απασχόληση.

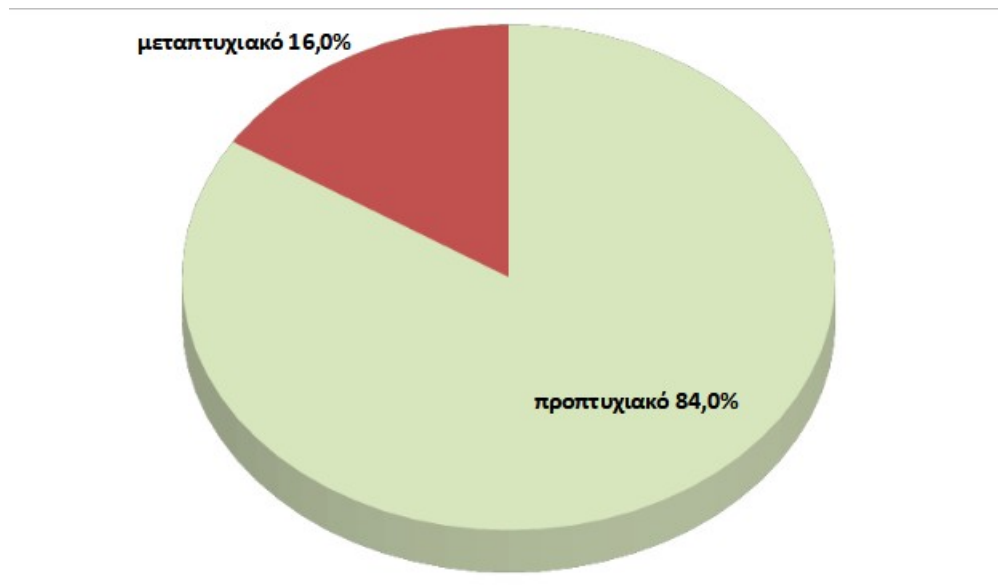
Πίνακας 1. Βασικά χαρακτηριστικά 144 φοιτητών και φοιτητριών που συμμετείχαν στη μελέτη και δεν έχουν λάβει μέρος σε Πρόγραμμα Erasmus.

		v	%
Φύλο	<i>γυναίκες</i>	108	75,0
	<i>άνδρες</i>	36	25,0
Ηλικία, χρόνια	<i>μέση τιμή±τυπ. απ. (διάμεσος) [εύρος]</i>	24,5±5,0 (23,0) [19, 43]	
	<i>19-20</i>	15	10,4
	<i>21-22</i>	45	31,3
	<i>23-24</i>	47	32,6
	<i>25+</i>	37	25,7
Έτος σπουδών	<i>1^ο</i>	5	3,5
	<i>2^ο</i>	25	17,4
	<i>3^ο</i>	24	16,7
	<i>4^ο</i>	35	24,3
	<i>>4^ο επί πτυχίο</i>	30	20,8
	<i>ένταξη ΕΛΜΕΠΑ</i>	25	17,4
Οικογενειακή κατάσταση	<i>σε σχέση</i>	40	27,8
	<i>άγαμος</i>	93	64,6
	<i>έγγαμος</i>	10	6,9
	<i>διαζευγμένος</i>	1	0,7
Παιδιά	<i>ναι</i>	10	6,9
Χώρα καταγωγής	<i>Ελλάδα</i>	142	98,6
	<i>Αλβανία</i>	1	0,7
	<i>Κύπρος</i>	1	0,7
Επαγγελματική απασχόληση	<i>μερική</i>	32	22,2
	<i>μόνιμη</i>	32	22,2
	<i>δεν εργάζεται</i>	80	55,6

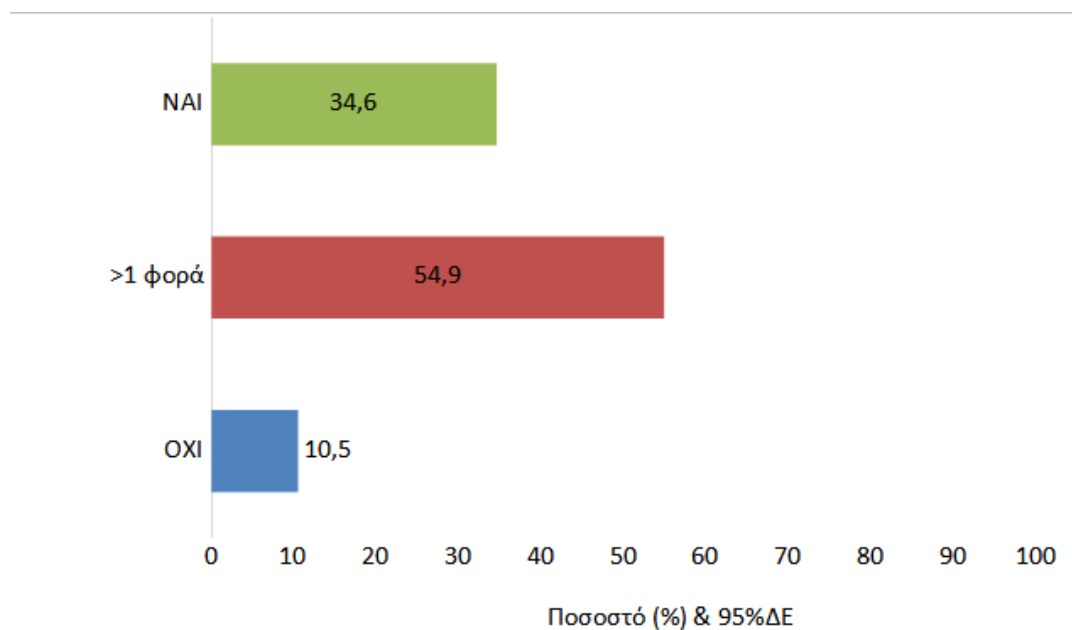
Στις σπουδές τους (**σχήμα 1**), το 16,0% των συμμετεχόντων φοιτητών και φοιτητριών ακολουθεί τον δεύτερο κύκλο σπουδών (μεταπτυχιακά), ενώ στην ερώτηση αν έχουν παρακολουθήσει έστω μια προγραμματισμένη ενημέρωση στη Σχολή τους για το Erasmus (**σχήμα 2**), περισσότεροι από τους μισούς (54,6%)

αναφέρουν ότι έγινε για πάνω από μια φορά ενώ μόλις το 10,5% δεν έχει παρακολουθήσει καθόλου.

Σχήμα 1. Ποσοστιαία κατανομή Προγράμματος Σπουδών που παρακολουθούν οι 144 φοιτητές και φοιτήτριες της μελέτης που δεν συμμετείχαν σε Erasmus.



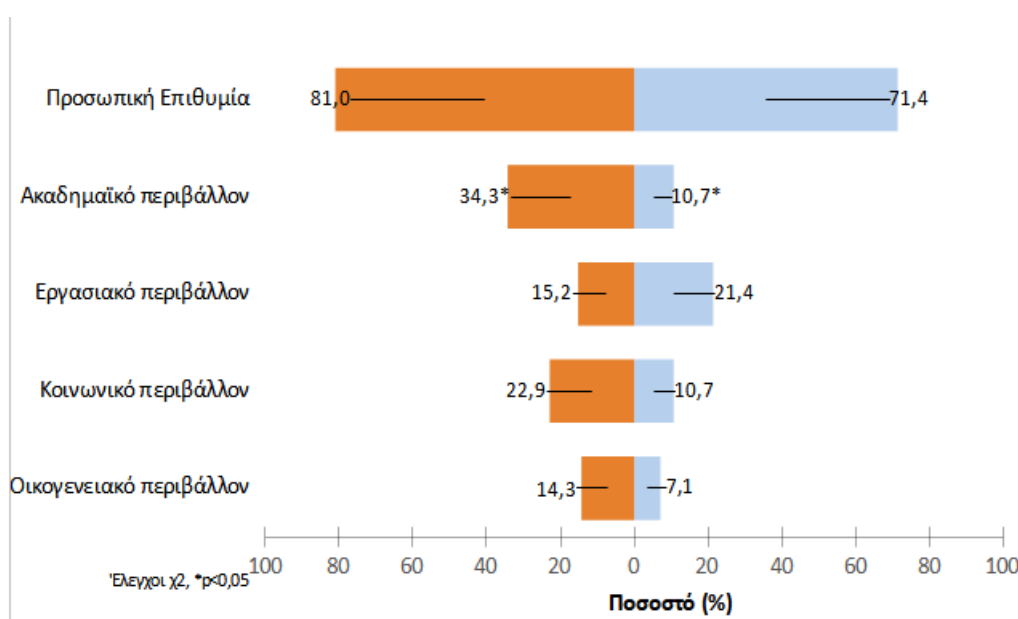
Σχήμα 2. Κατανομή αποκρίσεων των 144 φοιτητών και φοιτητριών στην ερώτηση «Έχετε παρακολουθήσει τουλάχιστον μια προγραμματισμένη ενημέρωση στη σχολή σχετικά με τη διαδικασία του προγράμματος Erasmus;».



5.3 Αναφορές επιθυμητής συμμετοχής σε Erasmus

Στους λόγους ή αιτίες επιθυμίας για συμμετοχή σε Erasmus ως προς το φύλο τους (**σχήμα 3**), υψηλότερα σε συχνότητα αναφέρεται η προσωπική επιθυμία και στα δυο φύλα (γυναίκες: 81,0% έναντι άνδρες: 71,4%, $p>0,05$) ενώ οι γυναίκες σε σημαντικά υψηλότερη συχνότητα καταδεικνύουν το ακαδημαϊκό περιβάλλον (34,3% έναντι 10,7%, αντίστοιχα, $p<0,05$).

Σχήμα 3. Φύλο 133 φοιτητών και φοιτητριών ως προς τους λόγους επιθυμητής συμμετοχής σε Πρόγραμμα Erasmus (πολλαπλές αποκρίσεις στην ερώτηση «*Τι σας ωθεί/ώθησε στην απόφαση συμμετοχής στο πρόγραμμα Erasmus;*»).



Ως προς το έτος σπουδών, στον **πίνακα 2** παρουσιάζονται οι αποκρίσεις των φοιτητών και φοιτητριών για πέντε τομείς ενδεχόμενης ενίσχυσης από την συμμετοχή τους σε Erasmus. Γενικά, δεν παρατηρείται σημαντική διαφοροποίηση στην επιλογή κάποιου τομέα με την αύξηση των ετών σπουδών ($p>0,05$) με εξαίρεση τον τομέα *Εμπλουτισμού νοσηλευτικών γνώσεων* όπου υποδεικνύεται σε σημαντικά υψηλότερη συχνότητα από τους φοιτητές/τριες των αρχικών ετών έναντι των επί πτυχίο ή που είναι στην ένταξη ΕΛΜΕΠΑ (1^ο έτος: 80,0% έναντι ένταξη ΕΛΜΕΠΑ: 41,7%, $p=0,001$).

Πίνακας 2. Έτος σπουδών 133 φοιτητών και φοιτητριών ως προς τους τομείς που εκτιμάται ότι θα ενισχυθούν από το Πρόγραμμα Erasmus.

ΤΟΜΕΙΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ	Έτος Σπουδών					ένταξη ΕΛΜΕΠΙΑ	p-value
	1ο	2ο	3ο	4ο	>4ο		
	%						
Επαγγελματική κατάρτιση	40,0	68,0	54,2	50,0	61,9	66,7	0,654
Ενίσχυση βιογραφικού	40,0	64,0	58,3	50,0	57,1	45,8	0,394
Εκμάθηση ξένης γλώσσας	0,0	64,0	54,2	47,1	38,1	41,7	0,372
Απόκτηση εμπειριών	40,0	80,0	75,0	85,3	57,1	70,8	0,661
Εμπλουτισμός νοσηλευτικών γνώσεων	80,0	92,0	41,7	61,8	38,1	41,7	0,001

Έλεγχοι χ^2 γραμμικής τάσης

Ως προς την επαγγελματική απασχόλησή τους και τη χώρα που πιθανόν να επέλεγαν για Erasmus (πίνακας 3), αν και Ισπανία κατέχει την υψηλότερη επιλογή με περίπου έξι στους δέκα, δεν υπάρχει σημαντική διαφοροποίηση μεταξύ απασχολουμένων ή μη (μερική απασχόληση: 62,1% έναντι πλήρους: 59,3% και μη απασχολουμένων: 61,0%, $p=0,976$). Ανάλογα και ως προς τις υπόλοιπες χώρες πιθανής επιλογής, δεν παρατηρείται σημαντική διαφοροποίηση μεταξύ απασχολουμένων ή μη ($p>0,05$).

Πίνακας 3. Επαγγελματική απασχόληση 133 φοιτητών και φοιτητριών ως προς τη χώρα που θα επιθυμούσαν να πάνε για Πρόγραμμα Erasmus.

ΧΩΡΑ	Επαγγελματική απασχόληση			p-value
	μερική	μόνιμη	δεν εργάζεται	
	%			
ΙΣΠΑΝΙΑ	62,1	59,3	61,0	0,976
ΦΙΝΛΑΔΙΑ	13,8	22,2	26,0	0,408
ΓΑΛΛΙΑ	17,2	25,9	24,7	0,677
ΚΥΠΡΟΣ	13,8	14,8	9,1	0,641
ΣΛΟΒΑΚΙΑ	0,0	0,0	2,6	0,478

ΟΛΛΑΝΔΙΑ	41,4	33,3	40,3	0,785
ΣΛΟΒΕΝΙΑ	6,9	0,0	2,6	0,303
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	17,2	11,1	15,6	0,797

Έλεγχοι χ^2

Άλλο ενδιαφέρον στοιχείο ως προς την ηλικιακή κατανομή των φοιτητών και φοιτητριών, αφορά την άλλη χώρα που πιθανόν θα ήθελαν να ενταχθεί το Τμήμα τους σε Erasmus (πίνακας 4). Συγκεκριμένα, το Βέλγιο κατέχει υψηλότερη προτίμηση μεταξύ των περισσότερων ηλικιακών ομάδων χωρίς σημαντική διαφοροποίησή τους ($p > 0,05$). Ωστόσο, η Πορτογαλία φαίνεται να προτιμάται σε σημαντικά υψηλότερη συχνότητα από τους μεγαλύτερους/ες σε ηλικία φοιτητές (25+) έναντι των μικρότερων (19-20) (34,5% έναντι 6,7%, $p = 0,040$).

Πίνακας 4. Ηλικία 133 φοιτητών και φοιτητριών ως προς τη χώρα που θα επιθυμούσαν να ενταχθεί το Τμήμα τους σε Πρόγραμμα Erasmus.

ΧΩΡΑ	Ηλικία (χρόνια)				p-value
	19-20	21-22	23-24	25+	
	%				
ΔΑΝΙΑ	20,0	26,7	18,2	6,9	0,084
ΒΕΛΓΙΟ	20,0	88,9	93,2	86,2	0,599
ΑΥΣΤΡΙΑ	13,3	13,3	20,5	20,7	0,338
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	6,7	20,0	22,7	34,5	0,040
ΧΩΡΕΣ ΒΑΛΤΙΚΗΣ	6,7	6,7	0,0	0,0	0,052
ΤΣΕΧΙΑ	6,7	6,7	11,4	20,7	0,073
ΕΛΒΕΤΙΑ	6,7	2,2	4,5	0,0	0,386
Άλλες	20,0	8,9	15,9	3,4	0,269

Έλεγχοι χ^2 γραμμικής τάσης

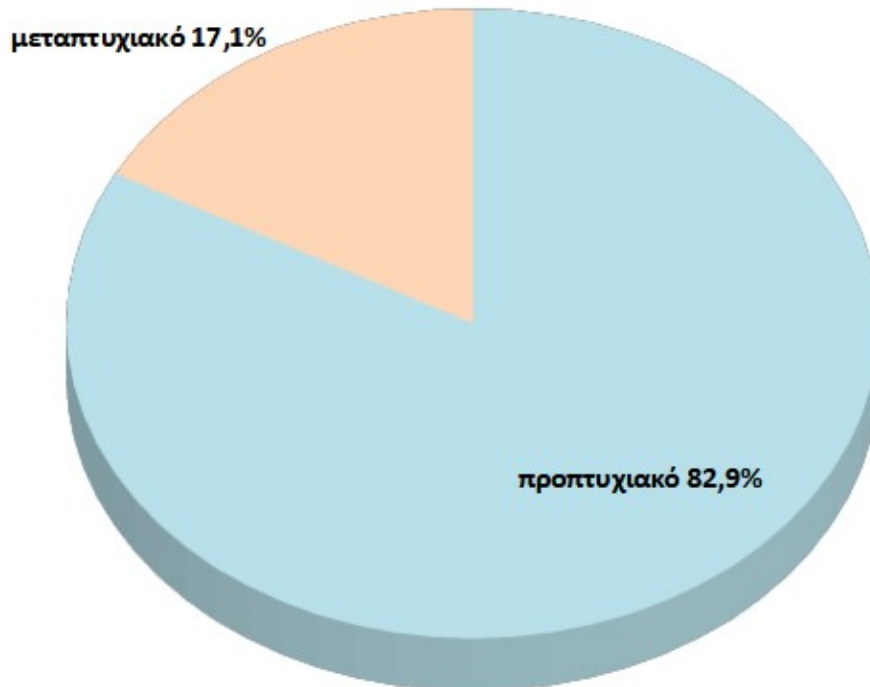
5.4 Χαρακτηριστικά συμμετεχόντων σε Erasmus

Στη δεύτερη ομάδα μελέτης ανήκουν 41 φοιτητές και φοιτήτριες που συμμετείχαν σε Πρόγραμμα Erasmus (πίνακας 5). Η πλειοψηφία τους ή το 70,7% ήταν επίσης γυναίκες, η μέση ηλικία όλων τα 24,9 χρόνια με εύρος ηλικιών από τα 22 ως 31 χρόνια. Άνω των 25+ ετών ήταν το 43,9% ενώ οι περισσότεροι/ες (36,6%) ολοκλήρωναν τις σπουδές τους (στην ένταξη ΕΛΜΕΠΑ). Στην οικογενειακή τους κατάσταση, με σχέση ή και έγγαμοι/ες βρέθηκαν το 61,6%, με παιδιά το 4,9%, το 80,5% είχε καταγωγή από Ελλάδα ενώ περισσότεροι/ες από τους μισούς (68,3%) εργαζόταν σε μερική ή μόνιμη απασχόληση. Από τις σπουδές τους επίσης (σχήμα 4), το 17,1% των συμμετεχόντων φοιτητών και φοιτητριών δήλωσε ότι ακολουθεί τον δεύτερο κύκλο σπουδών (μεταπτυχιακά).

Πίνακας 5. Βασικά χαρακτηριστικά 41 φοιτητών και φοιτητριών που συμμετείχαν στη μελέτη και έχουν λάβει μέρος σε Πρόγραμμα Erasmus.

		n	%
Φύλο	<i>γυναίκες</i>	29	70,7
	<i>άνδρες</i>	12	29,3
Ηλικία, χρόνια	<i>μέση τιμή±τυπ. απ. (διάμεσος) [εύρος]</i>	24,9±2,4 (24,0) [22, 31]	
	<i>≤24</i>	23	56,1
	<i>25+</i>	18	43,9
Έτος σπουδών	<i>1^ο</i>	2	4,9
	<i>2^ο</i>	3	7,3
	<i>3^ο</i>	12	29,3
	<i>>4^ο επί πτυχίο</i>	9	22,0
	<i>ένταξη ΕΛΜΕΠΑ</i>	15	36,6
Οικογενειακή κατάσταση	<i>σε σχέση</i>	23	56,1
	<i>άγαμος</i>	2	4,9
	<i>έγγαμος</i>	2	4,9
	<i>διαζευγμένος</i>	14	34,1
Παιδιά	<i>ναι</i>	2	4,9
Χώρα καταγωγής	<i>Ελλάδα</i>	33	80,5
	<i>Αλβανία</i>	2	4,9
	<i>Κύπρος</i>	4	9,8
	<i>άλλη</i>	2	4,9
Επαγγελματική απασχόληση	<i>μερική</i>	13	31,7
	<i>μόνιμη</i>	15	36,6
	<i>δεν εργάζεται</i>	13	31,7

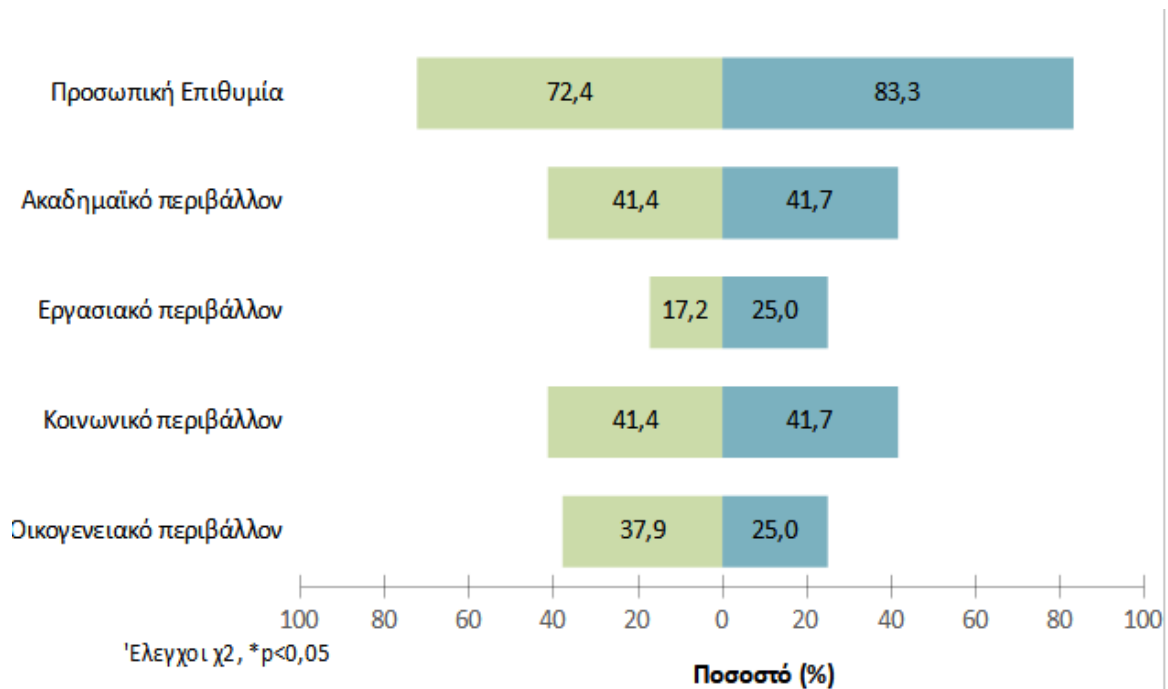
Σχήμα 4. Ποσοστιαία κατανομή Προγράμματος Σπουδών που παρακολουθούν οι 41 φοιτητές και φοιτήτριες της μελέτης που συμμετείχαν σε Erasmus.



5.5 Αναφορές επιθυμητής συμμετοχής σε Erasmus

Στους λόγους ή αιτίες που τους ώθησαν για συμμετοχή σε Erasmus ως προς το φύλο τους (**σχήμα 5**), υψηλότερα σε συχνότητα αναφέρεται όπως και σε όσους/ες δεν συμμετείχαν σε Erasmus, η προσωπική επιθυμία και στα δυο φύλα (γυναίκες: 72,4% έναντι άνδρες: 83,3%, $p>0,05$) με το ακαδημαϊκό & κοινωνικό περιβάλλον να καταλαμβάνουν παρόμοιες αναφορές χωρίς φυλετικές διαφορές ($p>0,05$).

Σχήμα 5. Φύλο 41 φοιτητών και φοιτητριών ως προς τους λόγους συμμετοχής τους σε Πρόγραμμα Erasmus (πολλαπλές αποκρίσεις στην ερώτηση «Τι σας ωθεί/ώθησε στην απόφαση συμμετοχής στο πρόγραμμα Erasmus;»).



Ανάλογα, ως προς την οικογενειακή κατάσταση, στον **πίνακα 6** παρουσιάζονται τέσσερις λόγοι προτίμησης με ιεραρχική αποτύπωση ο καθένας (λόγοι κατά 1^η, 2^η, 3^η και 4^η προτεραιότητα επιλογή). Φαίνεται ότι η *Γνωριμία με διαφορετικές κουλτούρες* αποτελεί την πιο συχνή πρώτη επιλογή ως λόγος μετακίνησης (53,7%), χωρίς ωστόσο η επιλογή σε σειρά προτεραιότητας να διαφοροποιείται (σχετίζεται) ως προς τη μορφή της οικογένειάς τους ($p > 0,05$). Παρόμοια, η μορφή της οικογένειάς τους είναι ανεξάρτητη από την προτίμηση και στους υπόλοιπους λόγους μετακίνησης.

Πίνακας 6. Οικογενειακή κατάσταση 41 φοιτητών και φοιτητριών ως προς τέσσερις λόγους μετακίνησής τους στο Erasmus κατά προτεραιότητα (λόγοι κατά 1^η, 2^η, 3^η και 4^η προτεραιότητα επιλογή).

Λόγοι μετακίνησης κατά προτεραιότητα	Σύνολο	Οικογενειακή κατάσταση		p-value
		Σε σχέση, Έγγαμοί/ες	Άγαμοί/ες, Διαζευγμένοι/ες	
		%		
Γνωριμία με διαφορετικές κουλτούρες	1 ^η	53,7	64,0	0,236
	2 ^η	17,1	12,0	
	3 ^η	14,6	8,0	
	4 ^η	14,6	16,0	
Διασκέδαση και νέες παρέες	1 ^η	9,8	8,0	0,865
	2 ^η	31,7	36,0	
	3 ^η	19,5	20,0	
	4 ^η	39,0	36,0	
Επαγγελματικές προοπτικές	1 ^η	17,1	12,0	0,441
	2 ^η	24,4	24,0	
	3 ^η	39,0	48,0	
	4 ^η	19,5	16,0	
Γνώσεις και δεξιότητες	1 ^η	19,5	16,0	0,737
	2 ^η	26,8	28,0	
	3 ^η	26,8	24,0	
	4 ^η	26,8	32,0	

Έλεγχος χ^2

Στον **πίνακα 7** παρουσιάζονται τα έτη σπουδών των 41 φοιτητών και φοιτητριών ως προς πέντε κριτήρια επιλογής χώρας μετακίνησής τους στο Erasmus κατά προτεραιότητα (κριτήρια κατά 1^ο, 2^ο, 3^ο, 4^ο και 5^ο σε επιλογή). Σημειώνεται ότι η *Ποιότητα ζωής* αποτελεί το πιο συχνό πρώτο κριτήριο επιλογής μετακίνησής τους (43,9%), χωρίς η επιλογή αυτή σε σειρά προτεραιότητας να διαφοροποιείται (σχετίζεται) ως προς τα έτη σπουδών τους ($p > 0,05$). Ανάλογα, τα κριτήρια *Σύγχρονες δομές και νοσοκομειακός εξοπλισμός*, *Οικονομική ζωή & Ενδιαφέροντα κουλτούρας* είναι ανεξάρτητα των ετών σπουδών (επιλέγονται και διατυπώνονται με ομοιογένεια από όλους τους φοιτητές/τριες) ενώ το κριτήριο *Φιλικές σχέσεις* επιλέγεται σε σημαντικά χαμηλότερη σειρά προτεραιότητας από περισσότερους φοιτητές/τριες που βρίσκονται έως το 3^ο έτος έναντι εκείνων στην ένταξη ΕΛΜΕΠΑ (70,6% έναντι 26,7%, $p = 0,046$).

Πίνακας 7. Έτος σπουδών 41 φοιτητών και φοιτητριών ως προς πέντε κριτήρια επιλογής μετακίνησής τους στο Erasmus κατά προτεραιότητα (κριτήρια κατά 1^ο, 2^ο, 3^ο, 4^ο και 5^ο σε επιλογή).

Κριτήρια επιλογής χώρας		Έτος σπουδών				p-value
		Σύνολο	έως 3ο	>4 ^ο επί πτυχίο	ένταξη ΕΛΜΕΠΑ	
Ποιότητα ζωής	1 ^ο	43,9	41,2	66,7	33,3	0,676
	2 ^ο	29,3	29,4	22,2	33,3	
	3 ^ο	9,8	17,6	0,0	6,7	
	4 ^ο	9,8	5,9	11,1	13,3	
	5 ^ο	7,3	5,9	0,0	13,3	
Σύγχρονες δομές και νοσοκομειακός εξοπλισμός	1 ^ο	26,8	29,4	22,2	26,7	0,769
	2 ^ο	36,6	41,2	44,4	26,7	
	3 ^ο	19,5	11,8	22,2	26,7	
	4 ^ο	12,2	17,6	0,0	13,3	
	5 ^ο	4,9	0,0	11,1	6,7	
Οικονομική ζωή	1 ^ο	17,1	23,5	0,0	20,0	0,778
	2 ^ο	12,2	5,9	11,1	20,0	
	3 ^ο	29,3	29,4	44,4	20,0	
	4 ^ο	17,1	17,6	22,2	13,3	
	5 ^ο	24,4	23,5	22,2	26,7	
Ενδιαφέροντα κουλτούρας	1 ^ο	7,3	5,9	11,1	6,7	0,274
	2 ^ο	12,2	5,9	22,2	13,3	
	3 ^ο	24,4	35,3	11,1	20,0	
	4 ^ο	39,0	52,9	22,2	33,3	
	5 ^ο	17,1	0,0	33,3	26,7	
Φιλικές σχέσεις	1 ^ο	4,9	0,0	0,0	13,3	0,046
	2 ^ο	9,8	17,6	0,0	6,7	
	3 ^ο	17,1	5,9	22,2	26,7	
	4 ^ο	22,0	5,9	44,4	26,7	
	5 ^ο	46,3	70,6	33,3	26,7	

Έλεγχοι χ^2

Ως προς τη χώρα κατοικίας και τη χώρα που επέλεξαν για Erasmus (**πίνακας 8**) καθώς η Ισπανία κατέχει την υψηλότερη προτίμηση και επιλογή όλων (36,6%), δεν παρατηρείται σημαντική διαφοροποίηση μεταξύ Ελλήνων και άλλων εθνοτήτων στις διάφορες χώρες που πήγαν ($p>0,05$) και κατά συνέπεια η χώρα επιλογής είναι ανεξάρτητη της χώρας καταγωγής.

Πίνακας 8. Χώρα κατοικίας 41 φοιτητών και φοιτητριών ως προς ως προς τη χώρα που πήγαν Erasmus.

ΧΩΡΑ	Σύνολο	Χώρα κατοικίας		p-value
		Ελλάδα	Άλλη	
		%		
ΙΣΠΑΝΙΑ	36,6	42,4	12,5	0,115
ΦΙΝΛΑΔΙΑ	7,3	9,1	0,0	0,376
ΓΑΛΛΙΑ	12,2	15,2	0,0	0,240
ΚΥΠΡΟΣ	24,4	18,2	50,0	0,060
ΣΛΟΒΑΚΙΑ	7,3	6,1	12,5	0,530
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	14,6	18,2	0,0	0,192
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	12,2	9,1	25,0	0,217

Έλεγχοι χ^2

Στον **πίνακα 9** παρουσιάζονται η παρακολούθηση του Προγράμματος Σπουδών από τους 41 φοιτητές και φοιτήτριες ως προς ερωτήσεις για την επίτευξη στόχων και πλήρωση δεξιοτήτων από τη συμμετοχή στο Erasmus. *Πολύ* ή και *πάρα πολύ* δηλώνει το 70,8% ότι επετεύχθησαν οι στόχοι και οι επιθυμίες τους με το Erasmus και το 70,7% ότι εξελίχθηκαν οι δεξιότητες και γνώσεις τους, χωρίς ωστόσο η επίτευξη στόχων και πλήρωση δεξιοτήτων να διαφέρουν σημαντικά ($p>0,05$) ως προς την παρακολούθηση του Προγράμματος Σπουδών τους, σε προπτυχιακό ή μεταπτυχιακό δηλαδή επίπεδο (η σπουδαιότητα επίτευξης στόχων και πλήρωσης δεξιοτήτων είναι ανεξάρτητη από το επίπεδο σπουδών).

Πίνακας 9. Παρακολούθηση Προγράμματος Σπουδών από τους 41 φοιτητές και φοιτήτριες ως προς ερωτήσεις για την επίτευξη στόχων και πλήρωση δεξιοτήτων από τη συμμετοχή στο Erasmus.

Ερωτήσεις	Σύνολο	Πρόγραμμα Σπουδών		p-value	
		Προπτυχιακό	Μεταπτυχιακό		
		%			
<i>Επιτεύχθηκαν οι στόχοι και οι επιθυμίες σας μέσω του προγράμματος</i>	λίγο	4,9	2,9	14,2	0,248
	μέτρια	24,4	29,4	0,0	
	πολύ	41,5	41,2	42,9	

<i>Erasmus;</i>	πάρα πολύ	29,3	26,5	42,9	
<i>Εξερίχθησαν οι δεξιότητες και οι γνώσεις σας μετά την συμμετοχή σας στο πρόγραμμα;</i>	καθόλου	2,4	2,9	0,0	
	λίγο	7,3	8,8	0,0	
	μέτρια	19,5	23,5	0,0	0,141
	πολύ	39,0	41,2	28,6	
	πάρα πολύ	31,7	23,5	71,4	

Έλεγχοι χ^2

Στον **πίνακα 10** επίσης παρουσιάζεται η ηλικιακή κατανομή στους 41 φοιτητές και φοιτήτριες ως προς την ωφέλεια από την συμμετοχή στο Erasmus στην απόφαση επιλογής πεδίου ή κλάδου στη Νοσηλευτική. *Πολύ* ή και *πάρα πολύ* δηλώνει και στην περίπτωση αυτή υψηλό ποσοστό ή το 73,2% ότι ωφελήθηκε για τη συγκεκριμένη απόφαση ενώ φαίνεται ότι είναι ανεξάρτητη από την ηλικία των φοιτητών/τριών ($p>0,05$).

Πίνακας 10. Ηλικία 41 φοιτητών και φοιτητριών ως προς την ωφέλεια από την συμμετοχή στο Erasmus στην απόφαση επιλογής πεδίου ή κλάδου στη Νοσηλευτική

Ερώτηση		Σύνολο	Ηλικία		p-value
			≤24	25+	
<i>Σας ωφέλησε η συμμετοχή σας στο Erasmus να αποφασίσετε πιθανό πεδίο ή κλάδο της νοσηλευτικής μελλοντικά;</i>	καθόλου	4,9	4,3	5,6	0,792
	λίγο	4,9	8,7	0,0	
	μέτρια	17,1	17,4	16,7	
	πολύ	36,6	34,8	38,9	
	πάρα πολύ	36,6	34,8	38,9	

Έλεγχοι χ^2

Τέλος, στον **πίνακα 11** παρουσιάζεται επίσης η επαγγελματική απασχόληση των 41 φοιτητών και φοιτητριών ως προς τον βαθμό βοήθειας σε πέντε πεδία που πιθανόν δέχθηκαν από τη συμμετοχή τους στο Erasmus. *Πολύ* ή και *πάρα πολύ* βοήθεια αναφέρθηκε σε υψηλότερο ποσοστό για την *Επικοινωνία με τον ασθενή* (63,5%) και

έπεται με 61,0% η Διεπιστημονική επικοινωνία ενώ ο βαθμός βοήθειας από το Erasmus στα πέντε πεδία φαίνεται να είναι ανεξάρτητος από την επαγγελματική απασχόληση των φοιτητών/τριών ($p>0,05$).

Πίνακας 11. Επαγγελματική απασχόληση 41 φοιτητών και φοιτητριών ως προς την βοήθεια από τη συμμετοχή στο Erasmus.

		Σύνολο	Επαγγελματική απασχόληση			p-value
			μερική	μόνιμη	δεν εργάζεται	
Σε τι σας βοήθησε η συμμετοχή σας στο Erasmus;		%				
Θεωρητικές γνώσεις	καθόλου	7,3	7,7	6,7	7,7	0,269
	λίγο	14,6	15,4	6,7	23,1	
	μέτρια	22,0	7,7	20,0	38,5	
	πολύ	31,7	23,1	46,7	23,1	
	πάρα πολύ	24,4	46,2	20,0	7,7	
Κλινικές δεξιότητες	καθόλου	12,2	15,4	6,7	15,4	0,552
	λίγο	14,6	7,7	13,3	23,1	
	μέτρια	26,8	23,1	20,0	38,5	
	πολύ	46,3	53,8	60,0	23,1	
	πάρα πολύ	0,0	0,0	0,0	0,0	
Διεπιστημονική επικοινωνία	καθόλου	2,4	0,0	0,0	7,7	0,100
	λίγο	7,3	15,4	0,0	7,7	
	μέτρια	29,3	7,7	33,3	46,2	
	πολύ	29,3	23,1	46,7	15,4	
	πάρα πολύ	31,7	53,8	20,0	23,1	
Επικοινωνία με τον ασθενή	καθόλου	4,9	0,0	0,0	15,4	0,579
	λίγο	9,8	7,7	6,7	15,4	
	μέτρια	22,0	15,4	26,7	23,1	
	πολύ	22,0	23,1	26,7	15,4	
	πάρα πολύ	41,5	53,8	40,0	30,8	

Έλεγχος χ^2

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ

ΣΥΖΗΤΗΣΗ

Σκοπός της παρούσας πτυχιακής εργασίας ήταν να διερευνήσει τις στάσεις και απόψεις των φοιτητών νοσηλευτικής που εξετάζουν ή προτίθενται να συμμετάσχουν στο πρόγραμμα Erasmus και όσων έχουν ήδη παρακολουθήσει το πρόγραμμα Erasmus. Έπειτα από την διεξαγωγή της παραπάνω έρευνας διαπιστώθηκαν σημαντικά στατιστικές συσχετίσεις σε τέσσερα σχήματα.

Αρχικά το πρώτο σχήμα σχετίζεται με την αναφορά της επιθυμητής συμμετοχής των φοιτητών στο πρόγραμμα Erasmus. Ειδικότερα, «Τι σας ωθεί/ώθησε στην απόφαση συμμετοχής στο πρόγραμμα Erasmus;», ιδιαίτερη σημαντική αναφορά παρατηρείται στην συσχέτιση φύλου με ακαδημαϊκού περιβάλλοντος όπου οι γυναίκες σε σημαντικά υψηλότερη συχνότητα καταδεικνύουν το ακαδημαϊκό περιβάλλον.

Ακόμη, μια σημαντική συσχέτιση εντοπίστηκε στην ερώτηση «Τι σας ωθεί/ώθησε στην απόφαση συμμετοχής στο πρόγραμμα Erasmus;», σε σύγκριση του έτος σπουδών με τους τομείς ενίσχυσης όπου ο τομέας εμπλουτισμού νοσηλευτικών γνώσεων υποδεικνύεται σε σημαντικά υψηλότερη συχνότητα από τους φοιτητές των αρχικών ετών έναντι των επί πτυχίω ή αυτών που είναι στη ένταξη των ΕΛΜΕΠΑ.

Επιπλέον, συσχέτιση άξια αναφοράς σχετικά με την ερώτηση «Ποια χώρα θα θέλατε να ενταχθεί στο Erasmus του τμήματος σας», καθίσταται εκείνη της ηλικίας με την χώρα που επιθυμούν να ενταχθεί στο πρόγραμμα Erasmus, από την οποία φαίνεται ότι η Πορτογαλία φαίνεται να προτιμάται σε σημαντικά υψηλότερη συχνότητα από τους μεγαλύτερους/ες σε ηλικία φοιτητές έναντι των μικρότερων.

Η τελευταία σημαντική συσχέτιση που βρίσκεται στις επιθυμητές συμμετοχές στο πρόγραμμα Erasmus, πραγματοποιείται ανάμεσα στο έτος σπουδών και τα κατά προτεραιότητα κριτήρια επιλογής μετακίνησης στο Erasmus. Συγκεκριμένα, το

κριτήριο φιλικές σχέσεις επιλέγεται σε σημαντικά χαμηλότερη σειρά προτεραιότητας από περισσότερους φοιτητές/τριες που βρίσκονται έως το 3^ο έτος έναντι εκείνων στην ένταξη ΕΛΜΕΠΑ. Θα παρατεθούν τα πλεονεκτήματα του προγράμματος Erasmus, τα οποία φαίνεται να έχουν ισχύ τόσο στην Ελλάδα όσο και σε χώρες του εξωτερικού. Ως πρώτο πλεονέκτημα παρουσιάζεται η εξασφάλιση επαγγελματικής και εκπαιδευτικής κατάρτισης. Έπειτα από μελέτες διαπιστώθηκε ότι οι φοιτητές που ολοκληρώνουν ένα είδος κινητικότητας Erasmus, είτε για σπουδές, είτε για πρακτική άσκηση, βελτιώνουν τις δεξιότητες τους όσο αναφορά τις τεχνικές, διαπολιτισμικές και διαπροσωπικές τους ικανότητες. Επίσης ενισχύεται η αυτοπεποίθηση τους και η κοινωνική τους ταυτότητα.

Ως δεύτερο πλεονέκτημα του προγράμματος Erasmus αναφέρεται η δυνατότητα ευκολότερης εύρεσης πρώτης θέσης εργασίας για τους φοιτητές που έχουν λάβει μέρος στο πρόγραμμα. Οι φοιτητές είναι σε θέση να αποφασίσουν με μεγαλύτερη βεβαιότητα την πορεία που θέλουν να ακολουθήσουν στο μέλλον τους.

Όσον αφορά, τρίτο πλεονέκτημα επιβεβαιώνεται πως η περισσότερη κινητικότητα επιφέρει περισσότερη θέληση για μάθηση. Συγκεκριμένα, οι φοιτητές υιοθετούν νέες μεθόδους μάθησης και στοχεύουν σε υψηλότερα επίπεδα σπουδών.

Ως ένα ακόμη πλεονέκτημα εντοπίζεται η διεύρυνση πνευματικών οριζόντων των φοιτητών η οποία τους καθιστά ικανούς να υποστηρίξουν την διαφορετικότητα των πολιτισμών καθώς και να προωθούν την κοινωνική συνοχή.

Συμπληρωματικά, ως πλεονέκτημα καθίστανται ικανότητα προσαρμοστικότητας και αλληλεπίδρασης με ανθρώπους από άλλους πολιτισμούς. Καταλήγοντας, οι φοιτητές ενδυναμώνουν τις δεξιότητες επικοινωνίας τους και τις διαπολιτισμικές τους ικανότητες.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Το πρόγραμμα Erasmus στηρίζει τα μέσα της ΕΕ που εξασφαλίζουν αναγνώριση δεξιοτήτων και κάποια από αυτά είναι: το Euro pass, το Youth pass, το ευρωπαϊκό πλαίσιο επαγγελματικών προσόντων (ΕΠΕΠ), το ευρωπαϊκό σύστημα μεταφοράς και συσσώρευσης ακαδημαϊκών μονάδων (ECTS) κλπ. Ακόμα, το πανευρωπαϊκό δίκτυο εκπαίδευσης και κατάρτισης που υποστηρίζει αυτά τα μέσα, ιδίως Εθνικό Κέντρο Πληροφοριών Αναγνώρισης Πτυχίων (NARIC), Ευρωπαϊκό Δίκτυο Προσανατολισμού, Εθνικό Κέντρο Εθνικό σημείο συντονισμού για το Europass και το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων (EQF).

Ο κοινός σκοπός αυτών των μέσων είναι να εξασφαλίσουν ευκολότερη αναγνώριση και κατανόηση δεξιοτήτων και προσόντων εντός και εκτός των εθνικών συνόρων, σε όλα τα υποσυστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης. Επίσης, στην αγορά εργασίας προσόντα όπως η εργασιακή εμπειρία ο εθελοντισμός και η διαδικτυακή εκπαίδευση έχουν αξία ανεξάρτητα από το αν αυτά αποκτώνται επίσημα ή όχι. Τα μέσα αυτά αποσκοπούν στην διασφάλιση της εκπαίδευσης για την νεολαία όπου θα συμβάλει στην επίτευξη των στόχων της στρατηγικής “Ευρώπη 2020”.

Καταλήγοντας για την επίτευξη των στόχων τα διαθέσιμα μέσα πρέπει να είναι ικανά να αντιμετωπίσουν νέα φαινόμενα όπως η διεθνοποίηση της εκπαίδευσης και την αυξανόμενη δημοτικότητα της ψηφιακής μάθησης.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Cunningham, S. (2017 Sept). Evaluating a nursing erasmus exchange experience: Reflections on the use and value of the nominal group technique for evaluation. *Nurse Education in Practice* 26, 68–73. <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/28734181/> [Pubmed]
2. GamzeTuncer Unver, OyaCelebiCakiroglu, IlkayGungorSatilmis, Arzu Kader HarmanciSeren (2021 Feb). The experiences of nurses who studied abroad with The Erasmus program during undergraduate education. 51, 102-993 <https://doi.org/10.1016/j.nepr.2021.102993>
3. Matthews, E. J., Clune, L., Luhanga, F., &Loewen, R. (2021 Sept). The impact of cultural immersion international learning experiences on cultural competence of nursing students: A critical integrative review. *Journal of Professional Nursing*. 37, 875-884 <https://doi.org/10.1016/j.profnurs.2021.07.002>
4. Turale, S., Kunaviktikul, W., &Mesukko, J., (2020 Sept). Giving undergraduate nursing students international experiences. 22(3), 830–836. <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/32277564/>
5. Jose Siles, Mcarmen Solano-Ruiz, Angela Gaban Gutierrez (2016 Jan) International Appraisal of Nursing Culture and Curricula: A Qualitative Study of Erasmus Students. 30,1-6 [Google Scholar] <https://doi.org/10.1155/2016/6354045>
6. Josef Trapani and Maria Cassar (2020 Aug). Intended and Actual Outcomes of Study Abroad Programs: Nursing Students' Experiences. 59, 9 <https://doi.org/10.3928/01484834-20200817-04>
7. Sheila Cunningham (2017 Sept). Evaluating a nursing erasmus exchange experience: Reflections on the use and value of the Nominal Group Technique for evaluation. 26, 68-73 <https://doi.org/10.1016/j.nepr.2017.07.002>
8. Tommasini C., Dobrowolska B., Zarzycka D., (2017 Apr). Competence evaluation processes for nursing students abroad: Findings from an international case study. 51, 41–47. <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/28122273/>
9. Annamaria Bagnasco, Silvia Rossi, Nicoletta Dasso (2020 Feb). A qualitative descriptive enquiry of nursing students' perceptions of international clinical placement experiences. 43,102-705 <https://doi.org/10.1016/j.nepr.2020.102705>

10. Factsheets and statistics on Erasmus+.

<https://erasmus-plus.ec.europa.eu/el/node/2585>

11. Επαγγελματική Εκπαίδευση και κατάρτιση.

<https://create.piktochart.com/output/45625423-2019-vet-ka102-ka116> (2019)

12. Erasmus+ 2019 in numbers.

https://wayback.archive-it.org/12090/20211005095224/https://ec.europa.eu/assets/eac/factsheets/factsheet-el-2019_en.html

13. <https://www.iky.gr/el/>